Franjinim stopama

Široki Brijeg, listopad 2025. | Broj 3 (56) | Cijena 3 KM
List Franjevačkog svjetovnog reda i štovatelja svetog Franje

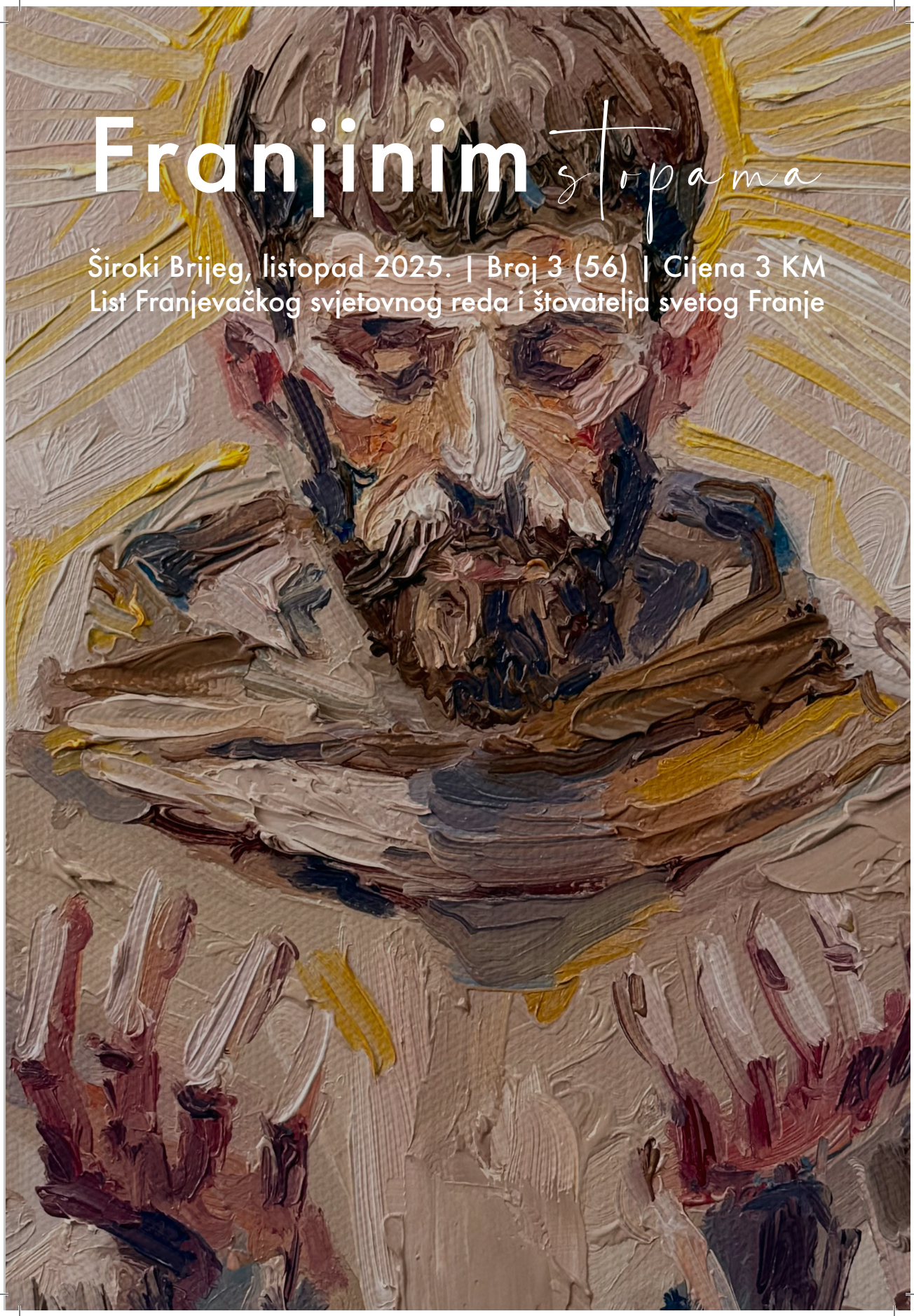

List Franjevačkoga svjetovnog reda i štovatelja sv. Franje
Broj 3 (56), godište XV.
UTEMELJITELJ I NAKLADNIK: Vijeće mjesnog bratstva Franjevačkoga svjetovnog reda Široki Brijeg
GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Marija Zelenika
UREDNIČKO VIJEĆE: fra Jure Barišić, Božica Lončar, Mirela Lovrić, Ana Marić, Ana Naletilić, Matea Soldo, Marjana Slišković i Marija Zelenika
SURADNICI: fra Ante Marić, fra Mladen Rozić, fra Nikola Jurišić, s. Dominika Anić, fra Renato Galić, fra Šimun Šito Ćorić, fra Željko Barbarić, Ivana Mikulić, Zoran Kolobara, Marija Ivanković, Magdalena Vukoja, Lucijana Kožul, Lucija Naletilić, fra Nikola Rosančić, Ivana Ćavar, Eva Vukina, Marko Sesar, Dragana Lovrić, Gordana Damjanović, Zdravka Pišković, Ana Zubac
TEOLOŠKA REDAKTURA: fra Jure Barišić
LEKTURA: Mirela Lovrić, Ana Naletilić i Marjana Slišković
GRAFIČKA PRIPREMA: Iva Ivanković
NASLOVNICA: Eva Vukina
FOTOGRAFIJE: fra Zlatko Ćorić, Josip Vranjković
TISAK: FRAM-ZIRAL, Mostar
ADRESA UREDNIŠTVA: A. Stepinca 14, Široki Brijeg
E –MAIL: stopamafranjinim@gmail.com

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi „mučenik“, „mučeništvo“, „čudesa“ i slično imaju u ovom listu samo vrijednost ljudskog svjedočenja. List Franjinim stopama je upisan u registar javnih glasila u Ministarstvu prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke, pod rednim brojem 20., stranica 0020, dana 6. travnja 2011. Svoje dobrovoljne priloge za potporu listu Franjinim stopama možete slati na račun: Franjevački samostan Uznesenja BDM Podračun Franjevačkoga svjetovnog reda Unicredit Bank d.d. Mostar br. 3382202257080158

Iz sadržaja

4 Franjo i misije - dijalog ljubavi
6 Sveti Franjo - malen i u svetosti
7 Pjesma brata Sunca
8 Blaženi koji sve podnose s mirom…
10 Hvaljen budi Gospodine moj…
12 Teološko-književni opis Pjesme stvorova
13 S dodirom sunca
15 Dobar bračni odnos
17 Brak i obitelj u novim svjetskim procesima
19 Jednaki od jednakijih
22 Smisao umjetnosti je da mijenja svijet
25 Slavlje euharistije i euharistijsko klanjanje
27 I danas je moguće biti svet
29 Po svijetu me vodila Božja providnost
32 Zagovorna molitva za braću i sestre
34 O strpljenju
36 Vjernost i povjerenje
38 Sv. papa Pio XV. - Čuvar katoličke tradicije
39 Pravičan čovjek dobra duha
40 Hodočašće putevima Drinskih mučenica
42 Proslava sv. Ljudevita i duhovna obnova
43 Seminar za povjerenike za Framu i predstavnike Frame u vijeću OFS-a
44 Izborni kapitul Bosanskog bratstva
45 Obiteljski vikend
46 OFS Posuški Gradac – oproštaj od duhovnika
47 Hodočašće mjesnog bratstva Kočerin u Jajce
48 Frama Posušje: 30 godina zajedništva
51 Doživotni zavjeti u OFS-u Gradnići
52 Kršteni/Pokojni
53 Kronika događanja u mjesnim bratstvima
57 Nova knjiga fra G. Azinovića i fra D. Bolčića
58 Posveta nove crkve u Posušju
59 Novi postulanti naše Provincije
60 Javno izlaganje posmrtnih ostataka sv. Franje
61 Čestitka Generalnog ministra OFS-a
62 Ono kad se trgalo i pivalo

Uvodnik

Dragi čitatelji,

pred vama se nalazi još jedan broj lista Franjinim stopama. Proslavili smo blagdan sv. Franje i u ovom broju smo pokušali pisati i razmišljati upravo o Franji. U jubilarnoj godini koja još uvijek traje i franjevačka obitelj obilježava jedan jubilej, a to je 800 godina od Franjine Pjesme brata Sunca. I mi smo razmišljajući o ovom dragom svecu stavili naglasak upravo na tu prekrasnu pjesmu.

Osim u temi broja u kojoj možete čitati tekstove fra Renata Galića, fra Nikole Jurišića i naših trećarica Ivane i Marije, donosimo i teološko-književni osvrt na Pjesmu stvorova koji je napisao fra Nikola Rosančić. Naša trećarica, akademska umjetnica Ivana Ćavar piše nam tekst S dodirom sunca, o vitrajima iz Širokobriješke bazilike na kojima se nalazi upravo Pjesma brata Sunca.

I naslovnu stranicu krasi lik sv. Franje. Ovo je djelo naslikala mlada akademska umjetnica Eva Vukina s kojom donosimo kratki razgovor o umjetnosti koju stvara te gdje se u svemu tome nalazi Bog. Zanimljivo je da se Eva imala priliku susresti i s papom Lavom XIV.

Imate priliku pročitati i razgovor s našim daleko poznatim franjevcem fra Šimunom Šitom Ćorićem koji nam je posvjedočio o svom pozivu i kako se Bog proslavlja kroz njegovo djelovanje.

Zoran Kolobara u rubrici Druga strana priče piše o (ne)jednakostima u našem društvu, dok s. Dominika donosi zanimljiv tekst Dobar bračni odnos – najbolja odgojna metoda, u kojem potiče čitatelje na razmišljanje o tome kako bračni odnos utječe na razvoj njihove djece.

Ana Marić u rubrici Život u bratstvu piše o važnosti zagovorne molitve te nas podsjeća kako je zagovorna molitva za braću i sestre čin ljubavi i zajedništva te je zbog toga nije dobro zanemariti niti je treba podcijeniti. Naš fra Ante Marić nastavlja i u ovom broju svoj komentar za Franjine Opomene.

Kao i u svakom broju, na kraju vas pozdravlja naša Boška koja uvijek ima komentar na aktualna društvena događanja s dozom njoj karakterističnog humora.

Nadamo se da ćete pronaći vrijeme za čitanje, posebno kada krenu jesenske kiše te u toplini svoga doma pronađite i poneku rečenicu za sebe. Možda baš ta rečenica bude ono što vam je potrebno, trenutak mira, utjehe ili poticaj za nove borbe koje su pred vama.

Mir i dobro

Marija Zelenika

Franjo i misije - dijalog ljubavi

fra Renato Galić, OFM

Na trećoj godini teološkog fakulteta pohađao sam jedan izborni predmet koji se zvao Misiologija. Iako sam ga dobrim dijelom upisao što sam „morao“, taj mi je predmet omogućio jedan drugačiji pogled na mnoge stvari. Na samom početku akademske godine profesor nas je obavijestio kako ćemo imati jednog gosta predavača. Kako se u samom naslovu predmeta krije riječ „misija“, očekivao sam da će to biti netko od svećenika tko je nekih 10-ak godina proveo u misijama, u siromašnim krajevima svijeta. Međutim, ni traga o nekom takvom gostu, već se na kraju radilo o jednoj skupini ljudi koja volontira u jednoj zajednici u Zagrebu gdje borave djeca s poteškoćama u razvoju. Ubrzo sam shvatio pravo značenje pojmova „misija“ i „misionar“ te kako je ustvari kudikamo „lakše“ biti misionar gdje nas nitko ne poznaje, nego možda potražiti neko misijsko mjesto ne samo u našem gradu i u svojoj zgradi, već u svojoj obitelji. Tu sam pozvan biti misionar.

Sveti Franjo i misijsko djelovanje

Franjevački red uvelike je obilježen misijskim djelovanjem. Iako je Franjino pravilo iz 1223. godine kratko, ono ipak sadrži jedno poglavlje o onoj braći koja žele ići u misije i naviještati evanđelje onima koji još nisu upoznali Isusa Krista.

Korijen jedne takve prakse treba tražiti u samom sv. Franji. Naime, Franjo je cijelog života imao jednu želju koja mu na kraju ipak nije bila uslišana onako kako je on to želio. Žarko je želio poći u misije i umrijeti mučeničkom smrću privodeći druge Kristu.

Međutim, jedan njegov takav misionarski pothvat urodio je neočekivanim plodom čije se posljedice osjete dandanas. 1219. godine Franjo je poduzeo misijsko putovanje prema Siriji kako bi preko nje stigao do Damiette, grada u kojem je svoje boravište imao sultan Melek el-Kamil. Naime, to je bilo vrijeme križarskih ratova, odnosno sukoba između kršćana i muslimana. O razmjerima tog sukoba najbolje svjedoče Franjini životopisci koji donose sljedeći opis tih zbivanja: „Tada se između kršćana i Saracena vodio nepomirljivi rat.“ Iako je Franjo putovao na brodu s križarima, on se uvelike razlikovao od njih. Naime, putovao je bez oružja, noseći jedino mir u svom srcu.

Ne bojeći se smrti i naoružan jedino ljubavlju i mirom, Franjo je pošao u srce tog ratnog sukoba kako bi se susreo sa sultanom. Ne ulazeći ovdje u potankosti Franjina puta i dolaska do sultana, njegovi životopisci donose opširan opis njihova neočekivanog susreta. Tako nam sveti Bonaventura pripovijeda kako je Franjo pun gorljivosti iznosio sultanu nauk o Trojedinom Bogu i da ga je sultan, zapazivši njegovu gorljivost, „rado slušao i pozvao ga da s njim provodi vrijeme.“

Iako Franjo nije uspio pridobiti sultana na kršćansku vjeru, sv. Bonaventura bilježi kako je svetac ostavio snažan dojam na Meleka el-Kamila. Sultan je asiškog svetca, prije njegova povratka u rodnu domovinu, obasuo skupocjenim darovima sa željom da ih Franjo podijeli potrebitima. Kako Franjo nije na to pristao, sultan se „zadivio i prema njemu zauzeo stav još većeg poštovanja.“

Sv. Franjo je po svoj prilici prije samog povratka posjetio braću franjevce koja su se u Svetoj Zemlji nalazila od 1217. godine. Istražujući o ovom događaju, na službenim stranicama franjevaca u Svetoj Zemlji pronašao sam podatak kako je Franjo svojoj braći, koja su tu boravila, tom prigodom dao nekoliko uputa kako se ponašati, a njih možemo svesti na ono najvažnije: obavljati misijsko djelovanje u duhu prijateljstva i potpunoj poniznosti, baš onako kako je on to činio sa sultanom. Znakovito je spomenuti kako su franjevci

i dan danas prisutni u Svetoj Zemlji i čuvaju sveta mjesta, a sve je to uvelike zasluga sv. Franje i njegova „dijaloga ljubavi“ s onim s kim nije dijelio niti isti pogled na Boga, ali su se unatoč tome poštovali.

Možemo li danas biti misionari?

Vjerujem kako i danas kod velike većine vjernika prevladava stav, onakav kakav sam i ja posjedovao, da su misionari prvenstveno svećenici ili časne sestre koje djeluju u siromašnim dijelovima svijeta. Protiv jednog ovakvog pogleda na misije snažno se borio papa Franjo, koji je ime uzeo baš po asiškom svetcu. On se zalagao za preobrazbu Crkve u misijskom ključu i neprestano je ponavljao kršćanima kako su svi vjernici misionari i da svaki Kristov učenik mora biti Kristov misionar.

U tom kontekstu papa Franjo poziva sve vjernike na „izlazak“ iz samih sebe, na „izlazak“ iz svoje zatvorenosti i krivih slika o drugima i prilazak bližnjima. Možemo reći kako Papa poziva na ono što je sv. Franjo učinio osam stoljeća prije njega: izlazak iz svoje udobnosti i susret sa sultanom, susret s drugim koji ne dijeli njegov pogled na svijet. Možda se pitamo - kako to činiti?

U tom je kontekstu zanimljivo istaknuti kako papa Franjo govori da postoji jedan oblik misionarstva, odnosno jedan oblik propovijedanja kojeg svatko od nas može obavljati, a da pritom ne mora nužno biti teološki potkovan te će podcrtati kako se u ovom stilu ne moramo služiti nekim unaprijed spremljenim obrascima i formulama, već spontanošću. On to naziva stilom „od osobe do osobe“, to jest govori o neformalnom propovijedanju koje se provodi u djelo prilikom naših svakodnevnih susreta s drugim ljudima.

Iako se papa Franjo u opisivanju ovog stila izrijekom ne poziva na sv. Franju, ne može se ne zaključiti kako je tu itekako prisutan duh svetca iz Asiza. Papa će baš poput sv. Franje istaknuti kako prvi korak u našem propovijedanju mora biti poštovanje prema drugome i uljudnost koja će se očitovati u dijeljenju svojih radosti i teškoća s drugima.

„Dijalog ljubavi“

Put prema ovome nije jednostavan. Kako sam napisao, nedostaje nam želje za „izlaskom“ iz svoje udobnosti i komfora kako bismo prišli drugome. Čekamo da drugi učini prvi korak. Često dopustimo da, nažalost, prevlada ono što nas dijeli i razdvaja umjesto onoga što nas spaja, a vjerujem kako je toga puno više, samo ga je potrebno otkriti.

Proslavljajući ovih dana sv. Franju, pokušajmo učiti od njega. Umjesto oružja riječi i krivih pogleda nastojmo biti susretljiviji i uljudniji jedni prema drugima. Gajimo susrete koji će obilovati „dijalogom ljubavi“ i poštovanjem jednih prema drugima iako nužno ne moramo u potpunosti dijeti isti pogled na svijet kao i naši bližnji. Usudimo se izići i prići drugome, baš poput sv. Franje. Povijest ipak pamti takve događaje, a Franjo nam o tome svjedoči.

Sveti Franjo - malen i u svetosti

Ivana Mikulić, OFM

Složit ćete se kako se svi mi u teškoćama i nevoljama puno više obraćamo drugim svecima nego li sv. Franji. Zašto je to tako? Možda se u tome krije Franjina poniznosti i u svetosti jer su za njega uvijek svi bili veći svećenici, bolji ljudi, svetiji nego li on sam. A zapravo je on na kraju prozvan drugim Kristom. I možda se baš u tome krije taj kristoliki Franjo koji je činio puno više od ozdravljenja i bilo kakvih drugih čudesa. On je činio da se ljudski život mijenja iz korijena. Koliko je bio dubok govori i sama činjenica da nije bio utemeljitelj samo neke zajednice vjernika koja bi mogla vrlo lako živjeti dokle živi i on, nego je bio utemeljitelj Reda koji je svoje korijene položio u Kristu i njegovoj Crkvi. Franjo je bio čovjek patnje i patnja ga je podsjećala na Krista pa je možda i to jedan od razloga zašto se upravo u takvim trenucima susprežemo obratiti baš njemu. Dakako da nas može bolje razumjeti, ali se ponekad bojimo prigrliti vlastiti križ. Ne prihvaćamo drugačiji scenarij u našemu životu osim onoga za kojega mi mislimo da bi bio ispravan i zaslužen. Ali služi li naša volja i spasenju naše duše? Franjo je bio toliko temeljit da on nije svetac koji će učiniti samo još jedno čudo u našem životu, nego on naš život čini čudesnim tako što nas dovodi do Krista, a tu onda sve poprima neki drugi smisao. Simbolično rečeno, drugi sveci su mi kao neka "veza" u bolnici koju tražiš u hitnim slučajevima, a sv. Franjo je "kućno čeljade", suputnik i supatnik u životu. Onaj koji je spreman s tobom se i radovati i nositi teret života kakav god on bio.

On traži korjenitu promjenu života

Prije pridruženja Frami nisam ništa puno znala o sv. Franji, a ušao je tako tiho i nenametljivo u moj život. To je on! Brat, prijatelj, oslonac, podrška, suborac u najvažnijim bitkama. U tome svemu mi se opet očituje njegova bliskost s Isusom. Jer i u odnosu Isusa i Marije puno više mi vremena provedemo u molitvi Mariji nego li samom Isusu. Nekako nam je Marija bliža i čini se slabija na naše suze. Da bismo ostvarili duboki odnos s Isusom, redovito je potrebna naša radikalna promjena. Dugotrajniji je to put koji prolazi razna iskušenja kako bi se dosegnuo cilj. I sada se pitam je li u tome Franjina malenost ili zapravo uzvišenost. Jer i sv. Franjo, baš poput Isusa, ne nudi ekspresna rješenja. On traži korjenitu promjenu života. Potpuno obraćenje i predanje, a znamo da upravo s time dolaze i sve druge milosti. Isus je činio brojna čudesa, ali se nije po čudesima proslavio. Isus se po križu proslavio. Čak je i s križa učinio čudo za satnika, ali Isus želi našu vjeru, bili na križu ili ispod križa. Ako imamo tu vjeru onda smo i mi ti koji možemo činiti čudesa, jer rekao je da ćemo i gore premještati s takvom vjerom. Zašto nam se to uvijek čini tako nemoguće? Zar Isus svima nama nije rekao "budite savršeni, kao što je savršen Otac vaš koji je na nebesima". Nije to rekao samo Franji, Anti, Riti. Svima nam je to ostavio. A njih dao kao primjere. Njih nam šalje opet i opet da se zrcalimo u njihovim životima, da osnažimo vjeru po njihovim čudesima, ali mi k'o pravi malovjernici ostanemo samo na čudesima. Jer smo mi ljudi toliko slabi da često u nekim teškim trenucima odlazimo k onima koji će nam ponuditi neka brza rješenja, a teže nam je slušati onoga koji od nas traži određeni napor kako bismo dobili ono što želimo. Nekada su naše bolesti, nevolje i potrebe upravo u nama, a tražimo da ih netko drugi čarobno izliječi bez našeg angažmana. A Franjo i Isus upravo traže naš angažman jer kako jedan svećenik reče čuda su sredstvo, a ne cilj. Franjo, zajedno s Isusom ne liječi posljedicu, nego uzrok. Zato nam ni drugi sveci nikada ne bi smjeli biti samo poštari, nego uzori kako je potrebno svakodnevno obraćenje i kako smo na svetost pozvani baš svi. I da se vratim na naslov, velik je taj Franjo bio i u svetosti i za svoga života. Velik, brate!

Pjesma brata Sunca / Pjesma stvorova

Svevišnji, svemožni, Gospodine dobri,
tvoja je hvala i slava i čast
i blagoslov svaki.
Tebi to jedinom pripada,
dok čovjek nijedan dostojan nije
ni da ti sveto spominje ime.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
sa svim stvorenjima svojim,
napose s bratom,
gospodinom Suncem:
od njega nam dolazi dan
i svojim nas zrakama grije.
Ono je lijepo i sjajne je svjetlosti puno,
slika je, Svevišnji, tvoga božanskoga sjaja.

Hvalite i blagoslivljajte
Gospodina moga,
zahvaljujte njemu, služite njemu svi
u poniznosti velikoj.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
po bratu našem Mjesecu i
sestrama Zvijezdama.
Njih si sjajne i drage i lijepe
po nebu prosuo svojem.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
po bratu našem Vjetru,
po Zraku, Oblaku, po jasnoj Vedrini,
i po svakom vremenu tvojem,
kojim uzdržavaš stvorove svoje.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestrici Vodi,
ona je korisna, ponizna,
draga i čista.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
po bratu našem Ognju, koji nam
tamnu rasvjetljuje noć.
On je lijep i ugodan, silan i jak.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestri i majci nam Zemlji.
Ona nas hrani i nosi, slatke nam plodove,
cvijeće šareno i bilje donosi.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
po onima koji opraštaju iz ljubavi
tvoje i podnose rado bijede života;
blaženi koji sve podnose s mirom,
jer ćeš ih vječnom okruniti krunom.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestri nam tjelesnoj smrti,
kojoj nijedan smrtnik umaći neće.
Jao onima koji u smrtnom umiru grijehu;
a blaženi koje ti nađeš po volji
presvetoj svojoj,
jer druga im smrt nauditi neće.

Blaženi koji sve podnose s mirom, jer ćeš ih vječnom okruniti krunom

Marija Zelenika, OFS

Nije neobično da vjernici prolaze kroz trenutke tame, samoće. Kada osjećaju prazninu. Osjećaju se daleko od Stvoritelja, od Onoga koji daje život. U takvim trenucima svatko se zapita ima li ovome kraja i zašto se to uopće događa. Najčešće tražimo izlaz na raznorazne načine i često nismo svjesni da se upravo tada događa čudo. Upravo tada, u tim trenucima duhovne suhoće, Bog nas oblikuje. Čisti, pere. Lišava onog nepotrebnog. I koliko god u tom trenutku bilo bolno, nužno je, i nakon toga uslijedi sunce.

Ima jedna priča koju sam mnogo puta čula, i još više puta se pokazala istinitom, a priča je o dva papirića. Na oba papirića nešto je napisano, jedan otvaraš u trenutku kada misliš da više ne možeš, da si ponio sve brige svijeta i nemaš ih snage nositi. Drugi papirić trebaš otvoriti onda kada ti sve polazi od ruke, kada si na vrhuncu. Kada si u zanosu i misliš da ljepše ne može biti. Zanimljivo je da na oba papirića piše isto - i ovo će proći.

Sveti Franjo u jednom od trenutaka duhovne suhoće stvara nešto neponovljivo. Stvara pjesmu za koju bi mnogi rekli da je može napisati samo netko tko živi punim plućima. A Franjo je proživio mrak.

Bitno je kako nosiš križ

Postoje ljudi koje sretneš i dobro ti je s njima biti. Privlače te svojim mirom, i taj neki smiraj prenose i na tebe. Pomisliš, kako je njemu dobro u životu! Kako mu je lako! A onda, kroz razgovor shvatiš koliko si se prevario. Ta osoba toliko pati, trpi. Ta toliko smirena osoba, nosi svoj teški križ. I ne vidi se da joj je težak. Ne vidi se ni da ga ima! To je milost. S druge strane, postoje ljudi koji te umore. Čiji su križevi uvijek najteži, čije su patnje najteže i tame najtamnije. Taj umor, taj teret prenose na ljude oko sebe. I zdravo se od njih što prije odmaknuti. Zapravo nije uopće bitan križ, niti koliko je težak, niti kakav je. Bitno je kako ga netko nosi. A zašto je nekom njegov križ lakši, dok je drugome teži? Kako netko može u miru nositi križ, podnositi tamu? Odgovor je jednostavan - Isus. Na mnogo mjesta u Bibliji Bog se predstavlja kao mir, kao odmor. U Ivanovom evanđelju kaže Isus: *Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što ga svijet daje. Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši*. I to je odgovor. Tako jednostavno. Onaj tko ima mir, tko ima milost da u miru nosi brige, taj je blizu Isusu. Takva osoba se čvrsto drži za Isusa i zna, iako je tama, iako je oluja, doći će smiraj.

U svakodnevici modernog čovjeka toliko je distrakcija. Toliko je toga što skreće pažnju s onog bitnoga, što ne dopušta da zastane i potraži svog Isusa. Neprijatelj vreba i neprestano potiče čovjeka da iskoristi svaki trenutak. Čovjek ima osjećaj da neprestano kasni, da mu uvijek za dlaku izbjegne taj trenutak za odmor. A taj trenutak je tako bitan - da zastane, susretne se s Isusom oči u oči. Tako bi pronašao mir i snagu za svakodnevnu borbu. Prečesto se čovjek bori s vremenom, trči, pretječe i sustiže kako bi zadovoljio formu. Prije par dana jedno jutro sam onako s grižnjom savjesti pomislila, Bože sinoć sam zaspala, a da ti nisam zahvalila. Zastala sam i pomislila što Bogu znači naš dan, koliko li njemu traje. I što mu znači jesam li "odradila" zahvalu? Pravo pitanje je: *Jesam li te susrela, Bože? Jesam li te danas susrela? U ovom nemirnom svijetu jesam li se susrela s tobom i pronašla svoj mir?* Odgovor ću najbolje sama sebi dati ako se iskreno pogledam i vidim kako se zaista nosim sa svakodnevnim poteškoćama.

Svojom brigom ne mogu promijeniti ništa

Svatko se nosi sa svojim brigama onako kako zna, najbolje što umije. Ali Isus nam je ostavio pomoć, ostavio nam je rješenje. Pitanje je: Koliko mi za tom pomoću posežemo? Je li se sjetim Isusa samo kada zagusti? Ili se svakodnevno odmaram u Njegovoj prisutnosti? Onako zapravo, da zastanem i samo odmorim. To je ona voda za kojom košuta žudi. To nije obična voda od koje će tijelo prestati žeđati, to je živa voda koja će oživjeti moj uspavani duh. Na jednom mjestu psalmist pjeva: U svim brigama mojega srca, Tvoje utjehe mi dušu obraduju! Što znači - prepustiti Isusu ono što me muči. Podsjetiti se da je Bog moj Stvoritelj i moj Spasitelj. Podsjetiti se da ja svojom brigom ne mogu promijeniti ništa. Ne mogu produžiti svoj život niti jednu sekundu. Ali Bog može. On zna. On me drži na svom dlanu i što se manje koprcam bit će mi lakše. Prepustiti se. Pobijediti svoju oholost koja mi daje za pravo misliti da sam ja gospodar. Kad sam tek postala mama, prečesto sam se bojala da ću svakim svojim postupkom nepovratno utjecati na živote svoje djece. Dok jednog dana nisam zastala i shvatila - koja oholost! Ja sam našu djecu rodila, Bog nam ih je darovao da ih odgajamo. Istina, odgovorni smo za živote djece koja su nam povjerena. Ali njihova imena su na Božjem dlanu urezana. On ih je želio, On ih je stvorio i On za njih ima put. Put koji je poznat samo Njemu. Ono što je na meni, kao njihovoj mami, jeste da ih naučim kako slijediti Isusa, jer tako će onda sigurno pronaći i svoj put na ovome svijetu.

Bile naše brige malene, svakodnevne ili one veće, koje nas tište i ne daju nam disati, prepustimo ih Gospodinu. U susretu s Njim, licem u lice, stavimo brige pred Njega. Isuse, misli ti. I to je tako prekrasno. Briga neće nestati, križ neće prestati biti težak, ali ću ga ja nositi u miru, a neću ga samo podnositi. Što god nosiš, sjeti se Franje i njegove Pjesme stvorova. Ljepota stvorenoga nastala u tami. Što god da je, i ovo će proći.

Hvaljen budi Gospodine moj

po onima koji opraštaju iz ljubavi tvoje, i podnose rado bijede života

fra Nikola Jurišić, OFM

Kako je samo teško nositi nepotrebne terete. Vučeš ih za sobom kao da se radi o nečem važnom i otežavaš svaki svoj korak. Kao da kroz život ideš s vrećom punom kamenja na svojim leđima. Ako te koji usputni prolaznik upita što će ti ta vreća na leđima, nećeš im znati odgovoriti. Reći ćeš kako je ta vreća već dugo vremena tu i ne znaš je skinuti jer si previše naviknut na nju. Što zapravo dobivaš time?

Bezbroj čudnih pogleda i nerazumijevanja. Netko će te možda i saslušati i dobit ćeš privremeno olakšanje, ali ćeš opet nakon toga uzeti vreću na svoja leđa i nositi je. Možda ćeš zbog nje od sebe praviti žrtvu. To i dalje vreću ne čini lakšom ni potrebnijom. Štoviše, čini je još težom. I tebi i svima oko tebe. Nije li upravo tako s krivnjom koju nosimo prema drugima? Teret koji ćeš uporno prepričavati drugima bez ikakve namjere da išta učiniš po tom pitanju. I tako život postane težak i tebi i onima s kojima dijeliš taj teret. Isto tako, život je težak i onome protiv koga nosiš teret nepraštanja. O čemu god da se radilo imaš pravo svima darovati oprost. Zar je važno uvijek biti u pravu? Nije li bolje živjeti u ljubavi i miru?

Okej. Priznajem. Moje riječi možda zvuče previše stroge, čak i hladne i bez trunke razumijevanja.

Pogledaj onda svog Spasitelja kad je bio u takvoj situaciji i što je učinio. Otvorimo li tekstove koji govore o Njegovim zadnjim trenucima na Zemlji, pročitat ćemo zani-

mljive riječi. Dok Ga drugi, ne po svojoj volji ni želji, već po nalogu drugih ljudi, pribijaju na križ, On moli: Oče, oprosti im jer ne znaju što čine. Ne treba ni spominjati šutnju kojom se nije branio dok su Ga lažno optuživali za sve što nikad nije učinio. Mogao je bilo što reći. Lako je mogao dokazati svoju nevinost. Ali nije birao živjeti s time da bude u pravu, nego da umre iz ljubavi darujući oprost i mogućnost pomirenja s Bogom svakome od nas.

Olakšaj život sebi: oprosti

Upravo taj isti Spasitelj bio je i ostao glavni i jedini uzor Franji iz Asiza koji se namjerno učinio siromašnim i bliz svima. Njegov život putokaz je svima koji žele živjeti poput Krista u ovoj dolini suza.

Nije lako nositi nepravde. Svjestan sam toga. Teško je trpjeti ono za što nisi kriv i nositi na čelu krivicu za koju nisi odgovoran. Jako dobro to znam iz iskustva. Isto tako, pokušati nekome dokazati nešto još je teže. Oni koji žele razumjeti i shvatiti istinu, neće ni tražiti dokaze, nego će pružiti utjehu i rame za plakanje. Drugi koji ne žele znati istinu ni razumjeti o čemu se radi neće prihvatiti niti jedan dokaz kao izvor tvoje pravednosti. Zbog toga olakšaj život sebi: oprosti. Svima. Sebi prvome. Zatim onima koji su te povrijedili, radili protiv tebe, govorili, nanosili ti uvrede. To je stvar njihovog obraza. Tvoje srce treba biti mirno. Zato: oprosti. Baš kako On milosrdno tebi prašta sve što krivo učiniš.

Ne molimo li u Očenašu: Otpusti nama duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima svojim? Ako je to mjera oprosta koju ćemo primiti od Njega, onda se i sami učimo praštati. Nije bez razloga Franjo to stavio u Pjesmu stvorova kako bi nas podsjetio na važnost oprosta. Sjeti se da ove riječi piše pred kraj svoga života. Do tada se nasitio prezira, ružnih komentara, lažnih osuda. U oprostu je pronašao lijek i put ljubavi prema drugome. Zbog toga tebi taj put nesebično otkriva kako bi ga lakše mogao slijediti i doći bliže Kristu.
Što te danas sprječava da kreneš tim putem? Da nije, možda, tvoj oprost veći i važniji od Božjeg pa ga nekome možeš uskratiti? Da nije, opet možda, tvoja ljubav veća i važnija od Božje pa možeš birati kome ćeš je darovati? Što ako se Krist krije baš u onome kome ne želiš oprostiti i zbog toga Ga nikada ne susretneš? Ne bih volio uzeti taj rizik na sebe. Zato radije biram praštati iz ljubavi prema Njemu, jer On meni prašta sve iz ljubavi prema meni. Čini mi se kao jedino pošteno i pravedno. Ne znam za tebe.
Tu sam pronašao jedini mir koji mi svijet ne može oduzeti, a gle čuda, baš takav mir Uskrsli obećava na dan Uskrsa!

Želim ti takav mir! Praštaj i budi u miru. Ljubi i nikada ne budi u pravu. Na kraju takvoga puta čekaju te Franjo, Klara i ostala evanđeoska ekipa.

Sretno!

Teološko - književni opis "Pjesme storova" sv. Franje Asiškog

fra Nikola Rosančić, OFM

"Pjesma stvorova" koju je sveti Franjo napisao 1225. godine, a ove godine obilježavamo njezinu 800. obljetnicu, jedno je od najdragocjenijih djela europske duhovne i književne baštine. Ona spaja jednostavan pučki jezik s dubokom teološkom porukom. Jednostavnost Franjinog jezika dolazi od jednostavnosti njegovoga života, duboka teološka poruka dolazi od njegovoga dubokoga odnosa s Bogom.

Književno gledano, pjesma je prožeta ritmom molitve dok je teološki usmjerena prema zahvalnosti Stvoritelju koji sve obasjava i u svemu se očituje. Ritam molitve bio je ritam Franjinog života, njegov život je bio molitva, molitva je bila njegov život i to se međusobno pretakalo u svakodnevni životni ritam u kojemu je zahvaljivao Bogu i pozivao sva stvorenja neka zajedno s njim zahvaljuju. U Pjesmi to dolazi do izražaja kroz jednostavne i ponavljajuće stihove "Hvaljen budi, Gospodine moj..." gdje gradi ritam nalik molitvi.

Teološka poruka pjesme duboko je ukorijenjena u Svetom pismu osobito u psalmima koji pozivaju sva stvorenja na hvalu Bogu. Sv. Franjo je utemeljio život na Riječi Božjoj, tako je i ova pjesma izišla iz Franjinoga srca koje se oblikovano po Riječi Božjoj.

U njoj je izražen teocentrizam jer vidimo kako je Bog uvijek u središtu što sv. Franjo pokazuje odmah na početku pjesme - Bog je svevišnji, svemoguć, dobar te hvala, slava, čast i blagoslov samo njemu pripadaju.

U tom duhu, Franjo poziva na iskazivanje hvale, časti i slave i čovjeka i svih stvorenja te u pjesmi možemo prepoznati liturgijski dio u kojem sve stvorenje zajedno s čovjekom čini veliku liturgiju svijeta.

U toj liturgiji do izražaja dolazi poziv na život u zajedništvu i bratstvu čovjeka sa svim stvorenjima u poniznosti pred Bogom i u nadi u vječni život. Osnovna poetska snaga pjesme nalazi se u personifikaciji prirode. Sunce, mjesec, zvijezde, voda, vatra i zemlja nisu bezlični elementi, nego braća i sestre. Franjo stvara intimnu obiteljsku sliku svijeta u kojoj priroda postaje bliska i živa - sve vodi prema hvali Bogu koji je Stvoritelj, Otkupitelj i konačni cilj svega.

U tom duhu do izražaja dolazi i eshatološka dimenzija pjesme u kojoj posebno mjesto zauzima spomen na "sestricu smrt". Ona je prijelaz i put u puninu života s Bogom, a povezana je s usklađivanjem čovjekove volje s voljom Božjom ili u savršenom skladu na koji upućuje pjesma.

"Pjesma stvorova" povezuje molitvu i poeziju, liturgijski zanos i umjetničku ljepotu, prirodu i teologiju. Nije samo duhovni spjev jednoga sveca, nego i trajna pjesma radosti i zahvalnosti cijeloga čovječanstva. Zato je ova pjesma poziv na život u poniznosti i bratstvu sa svim stvorenjima pred licem Stvoritelja.

S dodirom sunca

Ivana Ćavar, OFS

U sjevernoj kapeli transepta naše širokobriješke crkve nalaze se dva vitraja posvećena sv. Franji. Na desnom prozoru je izvedena figura sveca iz Asiza, omiljenog i bliskog lika našemu narodu. Na lijevom prozoru ove kapele komadićima stakla ispisan je prvi dio Franjine Pjesme brata Sunca, dok je u južnoj kapeli, suprotnog krila transepta, na desnom prozoru, do vitraja sa sv. Antom, smješten njezin drugi dio. Autor sva tri vitraja je svestrano talentirana, jedinstvena stvaralačka osobnost hrvatske umjetnosti i kulture na prijelomu 19. i 20 st. minuloga tisućljeća, slikar Izidor Kršnjavi. Upravo zavaljujući poštovanom Kršnjaviju unutarnju atmosferu Didakove crkve oplemenila je jednostavna, ali istovremeno i slojevito duboka duhovnost sv. Franje. Igra sunca koja svojom snagom probija kroz obojeno staklo, poziva prisutnog posjetitelja, vjernika da pročisti i odmori svoj zamagljeni i umorni pogled od svoje užurbane svakodnevice. Franjin lik smješten je u mirnom, uspravnom, frontalnom položaju s lagano okrenutim pogledom u daljinu. Upravo ovim svojim pogledom, poput proroka, on upućuje i poziva promatrača da i on pogleda prema onostranom, vječnom.

Siromaštvo i rana

Na njegovoj tamnosmeđoj haljini, jednostavno riješenoj, ispod desnog koljena, nalazi se velika zakrpa kao simbol Franjinog siromaštva, oskudijevanja i odricanja od materijalnog svijeta. Desnom rukom svetac dodiruje svoju otvorenu ranu na desnom gornjem kutu prsnog koša, a lijevom rukom upućuje u smjeru Neba. Sve ovo jasno pokazuje potpuno i jedino opredjeljenje malenog Siromaška iz Asiza, njegovu beskrajnu ljubav i predanje u Oca našega Nebeskoga. Kružna aureola oko svečeve glave, simbol svetosti i vječnosti, u toploj boji Sunca, pojačana je naglašenim crtežom zraka koje prelaze iz narančaste do snažne crvene na krajnjim rubovima na uskovitlanom, pokrenutom plavetnilu. Kao da se ovom dinamikom prodora svjetlosti htjela još više naglasiti duhovna mirnoća i potpuna prožetost sv. Franje vrednotama Neba u njegovom zemaljskome životu kojim je hodao, živio i svakodnevno svjedočio. Snažna obojena svjetlost zlatne podloge aureole upućuje na blizinu Očeve ljubavi, dok njezini tamnocrveni rubovi podsjećaju na teške krvave rane koje je svetac strpljivo podnosio do kraja života.

Anđeli i zaziv

Iznad aureole, u samoj luneti prozora, smještena su dva anđela sa sklopljenim rukama u svojoj nježnoj molitvi, bdijući nad svečevim dragim likom. Ispod nogu sv. Franje nalazi se natpis na latinskom, SANCTUS +++ FRANCISCUS SERAFICUS+ a na samom dnu prozora smješten je zaziv, SV. FRANJO MOLI BOGA ZA NAS. Kada se ovaj vitraj sv. Franje usporedi sa vitrajem na kojem je sv. Ante može se odmah primjetiti da su oba lika od jednog autora, Isidora Kršnjavija, dok su pozadine sa svim svojim ispunjenim dekoracijama urađene po unaprijed postavljenoj shemi i jednog i drugog prozora kao rad radionice stakla. I profilno postavljeni portret Kršnjavija u desnom donjem kutu, u ravnini stopala sv. Franje, potvrđuje njegovo autorstvo. Na rubovima prozora, na uskoj plavoj traci poput rama, nalazi se trineast grbova nalik hrvatskim koji zajedno sa riječima zaziva sa dna prozora žele povjedočiti o uskoj i snažnoj povezanosti širokobriješke crkve i njezinih vjernika sa životom i likom Malog brata iz Asiza. Pjesma brata Sunca naslovljena je prijevodom na latinskom, CANTICUM SOLIS. Odmah na prvi pogled vidljiva je različita obojenost komadića stakla koji tvore stihove pjesme. Prvo, ugrađeno staklo tamnije je boje, ono je starije, a svjetlo staklo je ono koje je stavljeno pri kasnijoj obnovi vitraja. Darovatelj oba prozora je Kršnjavi koji je također i prevoditelj Franjine Pje-

sme. Bijelina prozora sa ispisanim riječima donijela je i potrebnu i nezamjenjivu svjetlinu dana prodirući svojim osvjetljenjem do najudaljenijih kutaka malenih kapelica. Ovom Pjesmom smještenoj na dva prozora kao da se htjela naglasiti njena simbolična povezanost s tekstom na početku stvaranja u knjizi Postanka kao i njezina povezanost s Riječju kojom započinje Ivanovo Evanđelje. Kao da se ovim Franjinim riječima unutar Pjesme nastojalo da se nikada ne potisne i ne zanemari svjest o darovanom Suncu, Mjesecu, Zvjezdama, Vjetru, Zraku, Oblaku, Vedrini, Vodi, Ognju, Zemlji, Smrti... Franjin skromni lik u svojoj neizmjernoj plemenitosti i divljenju uvijek je okrenut prema prirodi, prema punini života, prema drugom čovjeku, svome bratu. Ovaj njegov neponovljivi i radosni odraz pronađen je i u ovoj njegovoj Pjesmi brata Sunca kao najljepši primjer zahvalnosti i molitve malenog čovjeka u svoj svojoj najdubljoj i najiskrenijoj potrebi za Očevom blizinom i nježnošću.

Fotografije vitraja:

1. sv. Franjo
2. prvi dio Pjesme bratu Sunce
3. drugi dio Pjesme bratu Sunce

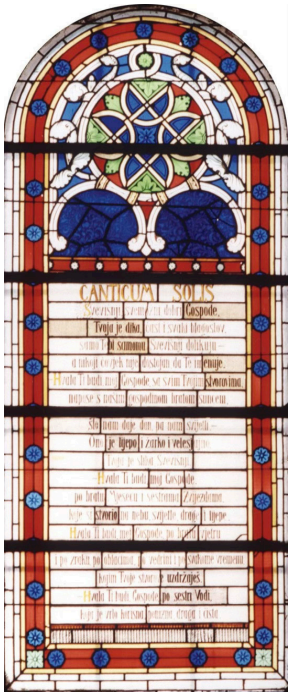

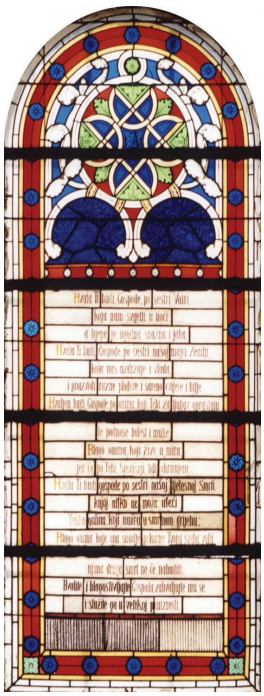

Dobar bračni odnos

č.s. Dominika Anić, ŠSF

Suočeni smo s istinom kako roditeljstvo postaje sve teža zadaća i kako su izazovi na ovom području višestruki. Tražimo odgovore na pitanja poput onih: „Što nam se to dogodilo, gdje smo zakazali, na što smo možda zaboravili ili tko nam je ukrao vrednote…?"

Možda su roditelji zaboravili da je roditeljstvo poziv i poslanje. Zato se dobiva dojam kako je i odgoj djece stihijski, prepušten slučaju, intuiciji, zdravom razumu, instinktima, tehnološkim bejbisitericama ili kombinaciji svega navedenog. Današnji roditelji se doimaju nesigurnima, zbunjeni su, rastreseni, odsutni, tjelesno i duhovno iscrpljeni. Nejasna im je uloga, te su nesvjesni značenja i istine bračnog i obiteljskog života. Tako na djecu – koja su najmanje odgovorna – pada najveći dio tereta našega vremena. U svijetu koji se tako brzo mijenja i u kojem duhovne vrijednosti tako brzo erodiraju ionako iscrpljenim roditeljima jako je teško podizati djecu.

Naše duboko ukorijenjene vrijednosti grubo se ismijavaju. Tako razmišljanje o majčinstvu kao najvrjednijem ženinu ulaganju danas malo tko podržava. Koncept da bi muškarac i žena u braku trebali postati jedno tijelo, pronalazeći svoj identitet međusobno, a ne kao zasebni pojedinci koji se stalno nešto natječu i bore, navodi se kao nepodnošljiva uvreda za žene. Opis idealne žene koji nam nudi starozavjetna knjiga Mudrih izreka 31,10-31 nezamisliv je za moderne žene. Rezultat je nerazumijevanje koncepta bračnoga života (u braku smo dok nam je lijepo), pogrješne percepcije odnosa prema djeci (koja postaju novi supružnici), poteškoće u prenošenju vrijednosti (polako to prepuštamo drugima) i potpuno krivo protumačena ideja slobode (radi što hoćeš).

Nikada više pitanja

Čini nam se kako nikada nije bilo toliko roditeljskog propitivanja, literature, članaka, seminara i stručnjaka iz područja odgoja – i nikada više problema. Iako su ponuđene informacije posve ispravne i vrijedne, roditelje dodatno zbunjuju, a kada ih pokušavaju primijeniti na svoje dijete, slijedi neuspjeh i razočaranje. Pitanja i problema je sve više, a odgovora i očekivanih rješenja kao da nema. Roditelji često pitaju: „Kako mogu popraviti ponašanje svoga djeteta? Trebam li ga kažnjavati? Ili disciplinirati? Koja je uopće razlika? Kako čvrsto postaviti granice, a zadržati ljubav i toplinu? Zašto je tako teško biti dosljedan? Trebam li djetetu biti prijatelj? Može li se dijete previše voljeti? Hoću li ga tako razmaziti?"

Ova i mnoga druga pitanja muče današnje roditelje, koji očekuju da im netko izvana dadne odgovor s kojim bi bili zadovoljni ili savjet koji bi oni onda primijenili u svojoj odgojnoj praksi, a odgovor se krije jako blizu – u njima, u njihovu partnerskom odnosu.

Razumljivo je da svaki roditelj svojoj djeci želi sve najbolje – u to nema sumnje – no pitanje je jesu li roditelji spremni poraditi na definiciji što je to najbolje i zašto je baš to najbolje.

Definirani ciljevi i vrijednosti

Prvi korak je definirati svoje ciljeve i vrijednosti. U tome bi mogla pomoći pitanja poput ovih: Kakav roditelj želim biti? Što je mome djetetu potrebno? Koji su moji dugoročni ciljevi u odgoju? Koji su mi nedjelotvorni postupci mojih roditelja najviše smetali? Prepoznajem li neke od njihovih postupaka u načinu kako odgajam svoje dijete? Po kojim djelotvornim metodama pamtim svoje roditelje? Po kojim postupcima ne želim da me dijete pamti? Po čemu želim da me pamti? Što je meni u životu doista važno? Koje su to najvažnije vrijednosti koje želim prenijeti svome djetetu? Što je to što daje smisao i značenje mome životu, a to želim prenijeti svome djetetu? Kojih ću se trenutaka sa svojim djetetom sjećati kad jednoga dana budem na samrtnoj postelji? Za čime ću žaliti?

Bračni odnos je odlučujući za zdrav odgoj

Roditelji imaju najveći utjecaj na dijete, bez obzira na sve druge utjecaje koji, dakako, nisu zanemarivi – razne sile izvan obitelji, sveprisutni ekrani koji utječu na djecu danas više nego ikada u povijesti. Roditeljski odnos prema djetetu u najvećoj će mjeri odlučiti koliko će dijete biti sretno, sigurno i stabilno, kako će graditi odnose s odraslima i s vršnjacima, koliko će imati samopouzdanja, koliko će biti povučeno ili otvoreno, i kako će se nositi s nepoznatim i problemskim situacijama u životu.

Od svih odnosa koji su odlučujući za dijete je onaj bračni odnos njegovih roditelja. Ovaj odnos je daleko važniji od odnosa roditelj – dijete. Najvažnija i najdragocjenija stvar koju roditelji mogu učiniti za svoje dijete jest da se međusobno vole, poštuju i da ostanu zajedno, jer samo zdrav brak temelj je zdravog roditeljstva i najbolja odgojna metoda. Stoga je neizmjerno važno da supružnici ulažu u svoj odnos prije nego krenu rješavati probleme vezane za odgoj djece. Bračno zajedništvo roditelja prevažno je za djetetov život. Temelj odnosa s djetetom je bezuvjetna ljubav koja izrasta iz zdravog supružničkog odnosa njegovih roditelja i uči roditelje kako dijete nije njihova svojina, nego dar koji im je Bog posudio da ga pripreme za život i u povjerenju puste.

Svako dijete najviše želi čuti od svojih roditelja da ga vole. „Voliš li me?“ Dijete to pitanje postavlja ponašanjem – rijetko kad riječima. Odgovor koji roditelji djetetu daju presudan je jer uvelike određuje njegov temeljni odnos prema životu. Kako dijete to pitanje uglavnom postavlja svojim ponašanjem, roditelji mu uglavnom odgovaraju svojim postupcima. Dijete roditeljsku ljubav prema sebi promatra kroz njihovo ponašanje – u onom što govore, ali mnogo više u onome što čine. Na dijete puno snažnije utječu roditeljski postupci nego njihove riječi. Djeca se služe određenim ponašanjem kako bi roditeljima preveli svoje osjećaje. Mudri roditelji će jednostavno biti pozorni i promatrati svoje dijete kako bi saznali kako se osjeća i što treba.

Brak i obitelj u novim svjetskim procesima

fra Mladen Rozić, OFM

Mi danas živimo u svijetu ugroza. Pored svih vremenskih nepogoda koje nas pogađaju, tu su još ratovi, siromaštvo, bolesti. Sve to unosi nemir u cijelo čovječanstvo. Danas je na sceni podmukla igra koja ide na kartu boljitka života, prava i sloboda čovjeka. Sve više se „woke kult" podmeće ljudima kao izvor sreće i nade. Ovdje se niječu antropološke postavke koje tvore bit ljudskoga života. Svim silama se želi poništiti obitelj kao majku čovječanstva i cjelokupne uljudbe. Danas tržište diktira novu „religiju". Ono nameće pravila mimo etičkih i moralnih uporišta. Ako tržište zahtijeva da se nedjeljom radi, onda se to i događa. Ovdje se tako lako gazi Božja zapovijed o nedjelji, a time se itekako ugrožava obiteljski život.

Danas je tendencija da se nadzire čovječanstvo. Toliko je aktivnosti kako bi se čovjeka otrglo od božanskih korijena i obiteljskih veza. Ovom društvu treba slab čovjek, bez vjere i baštine. Zauzvrat mu se nudi veliko blagostanje života u kojem će biti toliko „kruha i igara". Da bi se dostigli toliki ciljevi u životu koji se umjetno postavljaju, potrebno je puno raditi. U ovoj globaliziranoj kulturi mjerilo je ulazak u brak u starijoj dobi. Cjelokupni način života i tržišta rada ženama umanjuje mogućnost rađanja. Isto tako se sve više povećava postotak neplodnih brakova.

Posebno je u posljednje vrijeme agresivna rodna ideologija i transhumanizam. Oni se bore protiv ljudske naravi. Žele stvoriti društvo bez razlike spolova. Oni tvrde kako je rod, kao osobni izbor, važniji od spola. Toliko je zabludjelih ideja koje uzimaju čovjeka kao pokusnog kunića. Odbacuje se čovjek kao povezanost duše i tijela. Spolna usmjerenost nije više Božja datost, nego postaje društveno-političko pitanje.

Sve više se zanemaruju etička pravila i promiče se transrodnost. Sve je više mladih koji se podvrgavaju operacijama promjene spola. Na snazi je „novo normalno" koje se nameće od Ujedinjenih naroda djeci u vrtićima i školama.
Mnogo toga se uvuklo u društveno-kulturni, znanstveni, pa i u duhovni prostor gdje se zagovara relativistički ustroj. On kao takav niječe dostojanstvo ljudske osobe i braka. Ovdje moramo prepoznati u kakvom okruženju živi obitelj te razotkriti i odbaciti tu predrasudu „kulture smrti". Ova ideologija napada obitelj, Crkvu, osobito katoličku, te nacionalne države. Ona nastoji stvoriti novoga čovjeka i novo društvo te preuzeti ulogu Boga.

Danas se brak sustavno pokazuje kao zaostali oblik života. Takav oblik ugrožava slobodu čovjeka. Time se želi izbrisati iz svijesti osjećaj ispravnog shvaćanja obitelji. Danas se snimaju filmovi, serije, pišu knjige u promidžbi ovakvog shvaćanja života. U našim medijima su popularne osobe koje su u slobodnim vezama, bez obzira na heteroseksualnost ili istospolnost. Zli je jako aktivan i nudi zabavu bez ikakvih zabrana. Cilj je što više zadovoljstva i užitka. Sve se čini kako bi se unakazilo poimanje braka i obitelji. Na djelu je veličanstveni đavolski ples. Sve je više u našoj stvarnosti osoba koje se nude kao uzori jer su promotori slobodnih veza. Nitko se ne pita kako su takvi razorili i uništili osobni brak, kao i mnoštvo drugih. Sve ono što se nekada smatralo grešnim danas postaje vrlina.

Ženidbena ljubav daruje novi život

Ovdje se nigdje ne spominje ženidbena ljubav između muškarca i žene. A ona nije privremena i pokusna, nego je vječna. Ona je otvorena životu, posve je ljudska, trajna, vjerna i plodna. Ženidbena ljubav nije suživot na neko vrijeme, ona je dubok međusoban odnos. Ona je okrunjena uzajamnim darivanjem. Ona je suradnja sa samim Bogom i daruje novi život. U akciji raslojavanja ženidbe nude se tolika dostignuća o sprečavanju začeća. U isto vrijeme se istospolnim zajednicama daje pravo na usvajanje djece. Danas se, po-

glavito u urbanim sredinama, promiču feministički pogledi gdje samohrane majke žele dijete, ali ne i muža. Toliko je danas u našem narodu izvanbračnih zajednica koje su veliki izazov za društvo i Crkvu. Danas imamo toliko onih koji zanemaruju sakrament braka.

U trendu su slobodne veze, kao i dugotrajna hodanja mladih zbog nespremnosti za brak. Svi ovi devijantni slučajevi priječe pristup sakramentalnom životu u Crkvi (ispovjedi i pričesti). Društvene mreže i virtualni svijet igraju veliku ulogu u našim društvima. Prekomjerna upotreba ostavlja tragove na ljudskoj duši. Društvene mreže uglavnom promiču sebične predrasude koje su pogodno tlo da udaljuju supružnike jedne od drugih. Mnogi su pojedinci postali ovisnici o mrežnim sadržajima. Neki čak ne idu ni na misu opravdavajući se kako to sve imaju na You Tubeu.

Možemo zaključiti kako virtualna povezanost ljude otupljuje, osamljuje i udaljava jedne od drugih. A čovjek je društveno biće koje čezne za ljudskom blizinom, razgovorom i suradnjom. Pretjerano korištenje digitalnih tehnologija narušava obiteljski ugođaj. Ako svaki član ima svoje „igrice", nestat će obiteljskih razgovora i rješavanja bolnih sadržaja. Na internetu se nude mnogi sadržaji kojima se želi zarobiti čovjeka i ukrasti mu vrijeme koje bi mogao kreativno utrošiti. Danas se na internetu nude sadržaji pornografije, kocke, vračanja, preprodaje droge i alkohola i sl.

Potrebno je stvarati navike u obiteljima i školama da se ograniči uporaba mobitela. Potrebno je poraditi na zajedništvu i razgovorima o svim životnim izazovima. Nažalost, današnji svijet ide u borbu za slobodom , bez obaveza. Svijet oko nas propagira važnost tehnologija, osobnih ambicija. Danas je važnije imati mačku i psa s pedigreom, nego odgajati djecu. Djeca više nisu bogatstvo obiteljima, nego opterećenje. Ona guše moderne obitelji u njihovim životnim ambicijama i provodima. Mi više ne živimo u vremenu kršćanske kulture i njezinih vrednota. Sve se to tako brzo događa da i ne uspijemo sve to registrirati. Danas za promjenu ne treba desetljeće, nego se sve događa u veoma kratkom vremenu. Svijet, u kojem smo nekada živjeli, nestaje.

Teško možemo do kraja znati što nam to sve novo dolazi i kako bi na to trebali reagirati. Mnogi ovo naše vrijeme uspoređuju s raspadom Rimskoga Carstva koje je dugo trajalo, i onda je došlo novo razdoblje.
Na našim prostorima imali smo komunizam, na koji baš nismo mogli toliko utjecati jer je bio represivan. Nakon njega su došle tranzicije, demokracija. Zapad se za to vrijeme razvijao u miru, a komunističke zemlje u siromaštvu, komunizmu ideologije jednoumlja. Sve ono što je kršćanstvo i Crkva stvarala kroz 2000 godina povijesti sada se mijenja pred našim očima. Mnogi nisu spremni za korjenite promjene.

Toliko se toga uvuklo u čovjeka što ga određuje, a nije kršćansko. Vidimo kako se neki kršćani deklariraju kao takvi, a u stvarnom životu ignoriraju kršćanske norme. Moderno poimanje života i njegova kultura ne drže ništa do naravnog prava. Kršćani sve više žive kao manjine u poganskom svijetu. Potrebno je poput sv. Benedikta (6. st.) odvojiti se od takvoga svijeta u mentalnom i duhovnom smislu, čekajući da nam Gospodin pokaže novi put.

Potrebno je aktivno stvarati nove oaze u kojima ćemo kršćanski živjeti i djelovati.

Jednaki od jednakijih

Zoran Kolobara, OFS

Nedavno sam se uhvatio u promišljanju da je moja generacija vjerojatno među posljednjima čije je obrazovanje ultimativno proizlazilo iz straha i neznanja roditelja da nama bude bolje nego što je bilo njima i da se priča o talentima ili smislenosti osobnog poziva, uglavnom, svela na uklapanje u društvene norme, trendove i tada aktualne potrebe krhkog tržišta.

Dojma sam da je taj vapaj naših starijih, koji je svoje potomke htio vidjeti uspješnije i sretnije od njih samih, zapravo bio unutarnji krik nedosanjane pravednosti. No, kao da je otišlo u pogrešnom smjeru i da je dosta ljudskih života završilo ukalupljivanjem i nerazvijanjem vlastitih mogućnosti, a pedagoška razmaženost nekoć tvrdog hercegovačkog odgoja u tom slučaju bila je primorana na 'neće se moje dijete lomiti ako sam ja morao/la', što je krajnje rezultiralo inflacijom što lakših, neproduktivnih i društveno beskorisnih poslova, a najčešće pod skutama velikodušnog državnog aparata.

Takvo stanje svijesti i duše trasiralo je put da smo društveno prihvatili kako je u redu da je prvenstveno dobro meni, mojima i onima za koje ja procijenim da im treba biti dobro ili da su zaslužili da im bude dobro.

Sve ono što je bilo bazirano na sigurnosti i solidnim savjetodavnim postavkama danas je uvelike uzdrmano jer npr. statistički je najveći broj milijunaša u svijetu koji nemaju više od 20 godina, što podrazumijeva da imaju jedva završenu srednju školu. S druge strane, poslovi (mahom zanatski) koji su služili za plašenje osrednjih i loših učenika danas se napokon tretiraju kako bi i trebali, a tko god misli suprotno vrlo lako će se razuvjeriti ako krene renovirati kupaonicu ili poželi u stanu pregradu od 20 m2 rigipsa.

Intelektualni i društveni bućkuriš

Višedesetljetna podčinjenost i osjećaj manje vrijednosti u našem postratnom društvu brzo su izrasli u ekonomskog Frankensteina koji je s pozicije dominantne i jednoobrazne političke moći kadrovirao tko bi mogao, gdje bi i koliko mogao. Znanje i sposobnost stavljeni su u drugi plan, a takvim vodstvom stvoren je intelektualni i društveni bućkuriš koji je na velika vrata uveo ili vratio - nejednakost.

Koliko god se trudili prikazati da živimo u demokratskom društvu u kojem kapitalizam nudi podjednake šanse svima, prevarit ćemo se ako vidimo velike valove iseljavanja u proteklom desetljeću i gunđanje među srednjim slojem, koji se u međuvremenu, odmaknuo od sredine društva.

Ako ja mogu pretpostaviti iz nekog sociološkog okvira, sve počiva na tome da određena osoba ili grupacija osoba sebi dadne za pravo da se stavi iznad drugoga i drugih, a to može biti u malim stvarima koje kasnije mogu nabujati do političke, društvene ili druge moći.

Dakle, početna premisa je da ja vrijedim ili zaslužujem bolje od drugoga i spreman sam gaziti do tog cilja koliko i kako god treba.

Prorok Amos jedan je od onih čije ćete knjige vrlo rado preskočiti ako gajite u sebi ambicije koje su veće od vašeg kapaciteta. Njegovi britki i jasni govori možda najviše sliče sv. Pavlu, a posebnu težinu njegovim riječima daje činjenica da je to čovjek niskog formalnog obrazovanja jer je bio stočar i uzgajivač divljih smokava, no živio je u blagostanju Sjevernog kraljevstva i imao je vremena za promisliti o životu i, prema napisanome, proputovao je dosta što ukazuje na oblikovanu socijalnu inteligenciju.

Amos se u više navrata obrušio 'i na svoje i na tuđe'. No, kada govorimo o društvenoj (ne)jednakosti kojoj težimo od početka teksta, tu je bio beskompromisan. Prorok konstatira da je pravo pretvoreno u otrov, a pravednost bačena na zemlju i zgažena; zato se širi nepra-

vda i tlačenje, a to je jasan znak da je Izrael zaboravio svoj identitet i korijene svoje vjere – Savez. Uzrok tome Amos vidi u apsolutiziranju blagostanja kao temeljnoj životnoj vrijednosti; Bog onda nestaje s horizonta, a s njim pravo i pravednost prema čovjeku.

Na bespućima interneta u posljednje vrijeme posebno je popularno citirati Orwella ili nešto iz njegovog književnog opusa, a ukoliko želite biti pametni u prorokovanju ili ostaviti dojam suvremeno načitane osobe morat ćete svakako spomenuti njegov znanstvenofantastični roman '1984.'

"Svaki put kada smo u susretu s drugima nezainteresirani, ne trudimo se vidjeti potrebe bližnjih ili se oglušimo na poziv, u opasnosti smo da oholo procijenimo da ja i moje vrijeme vrijedimo više od nekog drugog i njegovog životnog prostora."

No, kod Orwella je, što zbog političke cenzure, što zbog istaknute alegorije romana, ispod radara prošla njegova 'Životinjska farma'. Tu je riječ o djelu koje je tiskano 1945. godine u kojem je životinjskim personifikacijama kritizirao i ismijao komunistički pokret koji se temeljio na ogromnoj nejednakosti, a upravo mu je glavna nit-vodilja bila kvazi-jednakost. Britanski pisac tu se poslužio izrazom da su na životinjskoj farmi, koja je zapravo bila preslika društvene situacije, da su svi jednaki osim što su neki jednakiji. Roman će se na kraju završiti velikim kaosom nakon pobune izrazom koji je u toj nejednakosti pod krinkom jednakosti jedino mogao završiti, kako Orwell kaže da se na kraju nije znalo tko je čovjek, a tko svinja.

Preko Amosa i Orwella morao bih se vratiti na događaj kakav svijet još nije vidio, a došao je iz male Hrvatske. Koncert Marka Perkovića Thompsona oborio je sve moguće svjetske rekorde ljetos kada su u pitanju javni komercijalni događaji. Oko pola milijuna ljudi svjesno je kupilo kartu i otišlo na koncert koji je, kako tvrde mediji, dodatno polarizirao društvo. Thompsona možete voljeti, ne morate voljeti, njegovu glazbu smatrati smećem ili umjetnošću, to sada nije u fokusu.

Netko zaslužuje više od drugoga

Njegov koncert su mnogi s desnog političkog spektra u šali nazivali društvenim egzorcizmom. Tu ćemo ostaviti ideologiju po strani iako je jasno da je riječ o sudaru barem dvije. Zbog čega se dogodilo da dobijete dojam da istovremeno tolike mase hrle na koncert, a drugima tako smeta? Rekao bih opet da je veliki problem kada se stavljamo u poziciju iznad drugih osoba i smatramo da svi oni koji su drugačiji po nečemu od nas zaslužuju manje bilo čega (od novca, medijske pozornosti, osobnog zadovoljstva i izbora).

Naravno, u ovom slučaju možete dodati tonu ideološke sode bikarbone koja će dodatno uzburkati društvenu (ne) jednakost utemeljenu na tom da netko zaslužuje više od drugoga što će lako dovesti do nepravednih krojača društvenih vrijednosti i normi koje ostavljamo onima koji tek stasaju.

Tu posebno mi katolici moramo biti oprezni kako ne bi upali u zamku oholosti. Duhovna stvarnost, barem za nas koji smo svjesni, puno je pogubnija od društvenih eksperimenata kojima smo najčešće izloženi. Ne brinite, mi ćemo dobiti dovoljno prilika gdje ćemo biti prokušani po mnogim pitanjima. Iako su korupcija, mito ili ponašanje na poslu prve asocijacije na što pomislite kada pišem o stanju više vrijednost ili stanja gdje bi mogli procijeniti da vrijedimo više od bližnjega, često su to male i benigne situacije na koje ne obraćamo pozornosti.

Svaki put kada smo u susretu s drugima nezainteresirani, ne trudimo se vidjeti potrebe bližnjih ili se oglušimo na poziv, u opasnosti smo da oholo procijenimo da ja i moje vrijeme vrijedimo

više od nekog drugog i njegovog životnog prostora.

Postavljanjem iznad drugih izgraditi autoritet?

Dobar primjer o ovome o čemu pišem gore imamo u lošem primjeru biblijskog Roboama. Nedovoljno poznati lik zapravo je Salomonov sin i Davidov unuk. Nakon Salomonove smrti i teško društvenog stanja okovanog visokim porezima, narod mu se obratio jer su u njemu vidjeli slamku spasa. Roboam, koji ništa nije uradio da bude vladar niti je to ičim zaslužio, lošim savjetovanjem i ohološću stanje tog naroda učinio je još gorim.

Iako je mislio da će, kako doliči vladaru, postavljanjem iznad drugih izgraditi autoritet i poštovanje, sve je rezultiralo time da ga povijest pamti neprijateljem vlastitog naroda i najvećim političko-vojnim debaklom tog vremena budući da su Egipćani za njegova vladanja napali i pokrali Jeruzalem.

Opravdano ćete reći da sam se raspisao, a da nigdje nisam ponudio lijek za oholost kojom se ne bi postavili iznad drugih, kako bi postali imuniji na društvenu neravnopravnost, vidjeli one u potrebi i živjeli ovozemaljsku svetost.

Nemam recept. Imam samo ono što mene osobno vodi, a to je da, karikiram riječi sv. Ivana Krstitelja, budem svjestan da ima netko veći od mene. Odnosno, to sam sebi preveo da se trudim da u svom životu uvijek imam ljude za koje mogu reći da su bolji od mene. Jedino tako mogu zaobići hranjenje vlastitog ega kako mi nalažu svjetovne potrebe i slijedim Onoga koji jasno kaže da bi bio prvi, jednostavno nekada moraš biti i zadnji.

Smisao umjetnosti je da mijenja svijet

razgovarala: Marija Zelenika, OFS

Bog svakog čovjeka stvara na svoju sliku i pri tom svakom čovjeku daruje talente, ono nešto po čemu će ta osoba biti unikat. Mlada umjetnica Eva Vukina svoje talente koristi kako bi slavila Boga - stvara umjetnička djela natopljena molitvom. Kako joj to polazi za rukom i tko je Eva otkrit ćemo kroz nekoliko slijedećih redaka.

Možeš li našim čitateljima reći tko je Eva Vukina, kada si otkrila svoj talent za umjetnost te zašto si se odlučila baš za sakralnu umjetnost?

Eva je osoba koja jako voli Isusa i zato je odlučila svoju umjetnost posvetiti Njemu. S crtanjem sam počela kao djevojčica. Crtanje je za mene bilo igranje. No, s vremenom je to igranje postalo spoj molitve i umjetnosti. Kad sam u vjeri sazrela, pronašla sam način na koji se mogu povući u tišinu, u neki svoj svijet, odnosno prostor s Bogom. To se dogodilo kad sam produbila odnos s Bogom, kad sam osjetila težinu križa na leđima, kad sam ostala jedan na jedan s Bogom. Bog mi je bio najveća utjeha u vrijeme studiranja. Vjera koju su mi roditelji usadili počela je sjajit, počela je dobivati puninu, krila. I tako je moja umjetnost postala komunikacija s Bogom, ali i s ljudima. Stvaranje takvih slika me baš ispunjava poput molitve.

Kao što smo spomenuli, Vaša djela uglavnom su sakralne tematike, međutim nije rijetkost da svojim djelima prikažete i aktualne teme iz društva. Smatrate li da umjetnik svojim djelima može mijenjati svijet, barem onaj mali dio svijeta u kojem djeluje? Koju poruku Vi pokušavate prenijeti svojim djelima te nalazite li pri tome na poteškoće?

Baš se volim na svoj način osvrnuti na ono što se događa u svijetu. Nisam osoba koja gleda dnevnik i prati vijesti, ali sigurna sam da vijesti koje moram čuti, dođu do mene s razlogom. Često kad čujem neku tužnu vijest, kad je potrebna utjeha, kad je potrebno probuditi nadu u ljudima posegnem za kistom. To je nešto jače od mene i rijetko kad me nešto spriječi u tome. Baš zato sam svjesna da je taj dar, koji mi je dan, Božji. Bog nam daje talente kako bi preko njih djelovao na druge. Umjetnost je predivan kanal kroz koji se Bog spušta u ljudska srca. Bilo kroz glazbu, kroz riječ, kroz naslikanu sliku... Smisao umjetnosti je da mijenja svijet, da donosi boju u ovaj crno-bijeli svijet. Sjetim se igre slova u jednoj riječi na engleskom jeziku. Riječ "EARTH" na hrvatskom jeziku znači Zemlja i kad se makne "ART" ostane "EH" što bi značilo da je Zemlja bez umjetnosti dosadna. Umjetnost naglašava

ljepotu svega što je Bog stvorio. Svatko od nas je pozvan da ostavi tragove iza sebe, ali tragove koji mame da se opet po njima gazi jer nas vode k Bogu. Svi mi imamo darove i vještine kojima možemo ostaviti utisak u srcima bližnjih. Možda je netko u tvojoj blizini u beznađu, a ti mu imaš priliku napisati predivan tekst, otpjevati mu pjesmu koja će ga dodirnuti. Darovati neku sliku koja će ga poticati na molitvu. Ako samo jednu osobu potaknemo na obraćenje svojim djelovanjem, evangeliziranjem, mi smo napravili puno jer Isus zbog samo jedne izgubljene ovčice ostavlja ostalih 99.

Bez napasti i prepreke ne ide kad smo duhovno aktivni, kad širimo Radosnu riječ. Neprijatelju to jako smeta jer ne podnosi ono što ljudima olakšava komunikaciju s Bogom. Zato ima puno tih prepreka koje Bog na kraju i dopusti kako bi se mi izgradili u jače i otpornije vjernike. Bitno je svoje težine i patnje prikazivati kao molitvu za potrebite jer patnja tad postaje radost jer znaš da ima smisla i da te čisti i djeluje na druge.

Mnogi će Vas prepoznati kao djevojku s videospota za pjesmu Vjerujem fra Marina Karačića i Vanesse Mioč. U tom spotu ukratko vidimo proces nastanka jednog djela. Vjerujem da je put od ideje do realizacije duži i složeniji. Možete li nam opisati taj put i pomaže li Vam vjera u stvaranju?

Najčešće mi se prvo u glavi pojavi slika. Nekad se to dogodi tijekom molitve, šetnje, svete mise, a nekad u razgovoru s ljudima. Najprije tu sliku gradim i slažem u glavi. Postavljam kompoziciju i motive pa radim skice. Nakon priprema i skica slijedi slikanje na platnu. Sad kad pišem, zvuči jednostavno, ali to je baš složen proces i najviše posla se odrađuje u glavi i baš je potrebno puno razmatranja i molitve kako bi se neke slike realizirale. Ima trenutaka kad je nalet inspiracije intenzivniji i nemam vremena za skice i razvijanje procesa u glavi.

Pravi primjer takve inspiracije je slika pape Lava XIV. koju sam krenula slikati iste večeri kad su bile konklave. To su situacije kad i mene zanima što će nastati na tom platnu jer je svaki potez kistom spontan i neplaniran, rekla bih posebno vođen Duhom Svetim jer i sama ostanem iznenađena kojom brzinom može nastati umjetničko djelo.

Zanimljivo je da ste jedna od prvih umjetnica koja je imala priliku susresti se s papom Lavom XIV. i tom prilikom ste mu darovali sliku s njegovim likom. Kako je točno nastalo to djelo i kako ste dobili priliku osobno ga uručiti Papi?

Zanimljivo je to što je slika bila objavljena na društvenim mrežama već dan poslije proglašenja novog pape. Meni osobno je proglašenje novog pape bilo baš dirljivo. Cijela ta atmosfera na Trgu svetog Petra koja se osjetila čak i kod nas koji smo pratili prijenos na televiziji. Bio je predivan zalazak sunca i puno simbolike. Mislim da su mnogi primijetili one galebove koji su bili uz dimnjak Sikstinske kapele. I na kraju ono najbitnije, sam Papa koji nas je osvojio svojom pojavom koja je zračila. Tako emotivan i otvoren ljudima.

Sve to što sam sad navela sažela sam u jednu sliku te iste večeri nakon konklava.

Moja prijateljica, č. sestra Matija je nekako stupila u kontakt s hrvatskim veleposlanstvom pri Svetoj Stolici. Predstavila im je mene kao umjetnicu i moj rad i ispričala

kako je nastala slika koju sam Papi darovala. Očito ih je dirnula ta slika i cijela ta priča pa su nas pozvali na audijenciju s Papom.

Umjetnost se u današnjem suvremenom svijetu često predstavlja kao neprofitabilno i nepopularno zanimanje. Mislite li da je umjetnost danas izgubila na vrijednosti ili još uvijek privlači ljude? Kako Vi pronalazite put do svoje publike?

Mislim da je izgubila na vrijednosti. Pojavila se ta suvremena umjetnost koja je umjetničko djelo svela na jednu liniju na bijelom platnu. Iza te linije stoji koncept i očarava ljude.

Vrijednost umjetničkog djela drži opširan tekst koji ga opravdava. Tu više nije bitno umjetničko djelo nego ideja i koncept. Po mom mišljenju pravo umjetničko djelo ne treba opis, ne treba tekst koji ga opisuje. Ono treba biti jasno, stajati na zidu i pričati priču svakom promatraču. Nekad se jedno umjetničko djelo stvaralo godinama. Dovoljno je spomenuti baziliku sv. Petra i remek-djela koja se nalaze u njoj. To je vrhunac umjetnosti. No umjetnost se mijenja jer je odraz društva i načina života. Umjetnost je svedena na minimalizam. Nalazimo se u dobu minimalizma, kako u umjetnosti, tako i u međuljudskim odnosima. Životi su ubrzani, sve je instant pa tako i umjetnost. Još uvijek ima pojedinaca koji stvaraju lijepu umjetnost i kao takva ona privlači ljude. No, ljudi su različiti i umjetnost je vrlo subjektivna pa svaka vrsta umjetnosti ima svoju publiku.

Ja nastojim biti autentična i svojim djelima bliska svojoj publici. Meni je bitno da moja umjetnost ispunjuje ljude. Volim biti iskrena u svemu što stvaram pa mislim da to ljudi mogu osjetiti.

Za kraj, kratko, ali slatko – tko je Vaš omiljeni svetac?

Imam puno omiljenih svetaca, ali oni s kojima sam najbliža su: Padre Pio, Mala Terezija od Djeteta Isusa, sv. Josip, a sad u zadnje vrijeme mi je počeo biti bliži i sv. Franjo. Njega sam nedavno naslikala na platnu uljanim bojama. Naslikala sam trenutak kad je dobio stigme. Poseban mi je zbog jednostavnosti i načina na koji je nosio svoje patnje. Može nam svima biti uzor u življenju svoje vjere i potpunom predanju Bogu.

Slavlje euharistije i euharistijsko klanjanje

Marija Ivanković, OFS

U tekstu koji je pred nama pokušat ćemo objasniti kakav je odnos slavlja euharistije i euharistijskog klanjanja kada klanjanje slijedi neposredno nakon mise.

Ovaj odnos euharistije i klanjanja otvara niz drugih pitanja koje ne možemo zaobići ako želimo dati jasno objašnjenje. Polazište razumijevanja jest u spoznaji da Kristova prisutnost u euharistijskim prilikama proistječe iz euharistijskog slavlja, koje je usmjereno k sakramentalnoj pričesti. Stoga svaka euharistijska pobožnost treba vjernike voditi k djelatnom i plodnom slavljenju sakramenta euharistije u vjerničkoj zajednici. Vrhunac euharistije nije u klanjanju, nego u blagovanju koje ujedinjuje „poklonstvo" Boga pred čovjekom i poklonstvo čovjeka pred Bogom koji se daruje. Zato praksa nekih zajednica da se slavlje euharistije „produži" izlaganjem Presvetoga te kraćim ili dužim klanjanjem, a potom završi euharistijskim blagoslovom, nipošto ne odražava jasnoću vjere u Kristovu sakramentalnu prisutnost i stoga je protivna liturgijskim odredbama. Takva praksa, ako pomnije razmišljamo, uzdiže duhovnu pričest iznad vrijednosti sakramentalne pričesti. Liturgijske odredbe izrijekom zabranjuju izlaganje kojem bi jedina svrha bila blagoslov.

Jednako tako, zajedničko klanjanje pred Presvetim, koje će biti obredno odvojeno od slavlja euharistije, ali će slijediti odmah nakon slavlja, također pokazuje niz nejasnoća – unatoč tomu što je takva praksa uvelike raširena. Duh liturgijske obnove kao da još nije zahvatio područje duhovnosti i pobožnosti. Klanjanje pred Presvetim, zajedno s blagoslovom, ima svoje vlastito mjesto u kršćanskoj duhovnosti, koje je potrebno čuvanja i njegovanja. No, slavlje euharistije ne može biti podređeno tom sekundarnom obliku štovanja euharistijskog otajstva. Čini se da danas ništa ne umijemo na razini zajedničke duhovnosti prirediti bez slavlja euharistije, pa sve oblike pobožnosti (krunicu, molitvu Anđeoskog pozdrava, Put križa), kao i

klanjanje pred Presvetim, pokušavamo čuvati živim vezujući ih uz slavlje euharistije. Valja nam priznati da smo u velikoj mjeri „instrumentalizirali“ slavlje euharistije u svrhu čuvanja tih oblika pobožnosti.

Stoga se mnogima čini čudnim i nerazboritim razmišljati o potrebi zasebnih termina za čin klanjanja pred Presvetim, dakle odvojeno od slavlja euharistije. Otpor pred takvim nastojanjima pokazuje zapravo da nema istinske spremnosti za brižno njegovanje takve kršćanske duhovnosti i pobožnosti. Takva „nova“ praksa, koja bi nas iznova vratila na zdrave početke, zacijelo bi zahtijevala više truda i napora, ali još više produbljenja u teološkim spoznajama Kristova otajstva.

Nejasnoće u sadržajnom i obrednom razlikovanju slavljenja euharistije od čina euharistijskog klanjanja dovode katkad i do učinka koji su u potpunoj suprotnosti sa željenim ciljevima liturgijske obnove. Osnovna je ideja obnove da liturgija Crkve, dakle slavlje sakramenata, bude preobrazbeno i nadahnjujuće za cjelokupnu duhovnost i pobožnost. Tako bi istinitost slavljenja euharistije trebala davati smisao klanjanju pred Presvetim.

Katkad se, međutim uočava suprotno gibanje nadahnuća, pa elementi koji su vlastiti klanjanju pred Presvetim preobražavaju liturgiju oduzimajući joj slavljenički identitet. Krivo usmjerena duhovnost nekih slavitelja pretvorit će središnji čin euharistijske molitve - riječi posvete i ustanovljenja – u čin euharistijskog klanjanja: produženo podizanje hostije i kaleža, što priziva na klanjanje, narušava sakramentalnu dinamiku i priječi iskustvo događajnosti spasenja. Krist u slavlju euharistije nije samo vidljivo prisutan, nego i, prije svega, spasenjski djelatan! Istinitost slavljenja pomoći će istinitosti klanjanja.

(Prema knjizi: „Pred liturgijskim slavljem. Odgovori na najčešća liturgijska pitanja“, Ante Crnčević, Ivan Šaško)

I danas je moguće biti svet

Marko Sesar, OFS

Kada čujemo riječ „svetac“, pred očima nam se često pojavi lik nekoga iz davnih stoljeća, osoba koja je ostavila dubok trag u povijesti Crkve. No, Bog u svakom vremenu podiže svjedoke svoje ljubavi, kako bi nas podsjetio da je svetost poziv svih nas. Jedan od tih suvremenih svjedoka jest sveti Carlo Acutis, mladić iz Italije koji je umro 2006. godine, a kojega Crkva već danas štuje kao blaženog i svetog. Njegov kratki, ali intenzivni život postao je svjetionik mnogima, posebno mladima, kako izgleda život predan Bogu usred običnog, svakodnevnog svijeta.

Carlo Acutis rođen je 3. svibnja 1991. u Londonu, a djetinjstvo i mladost proveo je u Milanu. Bio je dijete modernog vremena: volio je kompjutore, znao je programirati, montirati videozapise i izrađivati internetske stranice. No, ono što ga je činilo posebnim nije bio samo njegov talent za tehnologiju, nego pogled kojim je na sve to gledao. Za njega, internet i računala nisu bila samo zabava, nego sredstvo evangelizacije. Njegov najveći projekt bio je dokumentiranje euharistijskih čuda diljem svijeta i predstavljanje tih čuda na mrežnoj stranici koju je sam izradio.

Carlo je živio običan život srednjoškolca, imao je prijatelje, bavio se sportom i volio životinje. No u središtu svega bila je Euharistija. Govorio je: „Euharistija je moja autocesta prema nebu.“ Svakodnevno je išao na svetu misu i satima ostajao u klanjanju pred Presvetim. U toj prisutnosti Krista crpio je snagu, radost i smisao za sve što je činio, posebno je volio i Blaženu Djevicu Mariju, moleći redovito krunicu.

U 15. godini života iznenada se razbolio. Dijagnosticirana mu je agresivna leukemija. Carlo je bolest prihvatio s izvanrednom vjerom, nudeći svoje trpljenje za Crkvu i Papu. Preminuo je 12. listopada 2006. godine, ostavivši iza sebe snažno svjedočanstvo života u kojem je svaka sitnica bila usmjerena prema Bogu. Papa Franjo ga je 2020. godine proglasio blaženim, a nedavno je proglašen i svetim.

Koristio Internet kako bi naviještao Evanđelje

Zašto nam je Carlo Acutis važan danas? Njegov život nam pokazuje da svetost nije rezervirana za redovnike, svećenike ili one koji žive u nekim posebnim uvjetima. Svetost je moguća i u hodnicima škole, u igri s prijateljima, u obiteljskom domu i za računalom. Carlo je znao spojiti suvremenu tehnologiju i vjeru. Dok mnogi mladi koriste internet za prolazne stvari, on ga je koristio kako bi naviještao Evanđelje.

U njegovom životu vidimo i ono što je bit svetosti: nije riječ o izvanrednim djelima, nego o tome da u svemu, i u najmanjem, budemo povezani s Bogom. Carlo je znao reći: „Svi se rađaju kao originali, ali mnogi umiru kao kopije." Time nas je želio podsjetiti da je svaki čovjek stvoren jedinstven, pozvan ostvariti originalni plan koji Bog ima za njega. Svetost nije kopiranje drugih, nego življenje vlastitog poziva u ljubavi.

Carlo nas uči nekoliko ključnih stvari. Prvo, važnost Euharistije. On je živio iz Euharistije i za Euharistiju. I nama poručuje da je susret s Kristom u misi i u klanjanju izvor prave radosti i snage. Drugo, svjedoči da tehnologija može biti sredstvo dobra. Internet nije sam po sebi ni dobar ni loš – ovisi kako ga koristimo. Carlo je pokazao da i u digitalnom svijetu možemo biti apostoli. Treće, njegov život nam svjedoči da svetost nije daleko, nego da je moguće i u našem vremenu, u svakodnevici, hodati putem s Bogom.

U svijetu gdje mladi često traže uzore u zvijezdama estrade ili sporta, Crkva nam daje Carla kao svjetionik. Njegova poruka je jasna: ne gubiti vrijeme u stvarima koje prolaze, nego ulagati u ono što ostaje vječno. A to je ljubav prema Bogu i bližnjemu.

Posebna ljubav prema sv. Franji

Carlo je za života gajio posebnu ljubav prema sv. Franji Asiškom. Često je s obitelji putovao u Asiz, a franjevački duh jednostavnosti i predanosti Bogu bio mu je jako blizak. Nakon njegove smrti, roditelji su poštovali tu vezu i odlučili da bude pokopan upravo u Asizu, gradu sv. Franje, kojega je Carlo izabrao kao svoga duhovnog uzora. Danas njegovo tijelo počiva u svetištu Santa Maria Maggiore u Asizu, a mnogi hodočasnici dolaze ondje moliti. Njegovo grobno mjesto postalo je mjesto susreta s Gospodinom i nadahnuća mnogima, osobito mladima.

Sv. Carlo Acutis ostaje primjer kako se i danas može biti svet: jednostavno, radosno, u vjernosti Bogu i služenju drugima. Njegov život, premda kratak, snažno govori da je svetost moguća svima, bez obzira na dob, zanimanje ili mjesto u društvu. On nas poziva da i mi u svojoj svakodnevici pronađemo „autocestu prema nebu" – u molitvi, sakramentima i ljubavi. Neka nam njegov zagovor pomogne da poput njega živimo s Bogom i za Boga, u svijetu koji nas treba kao svjedoke nade.

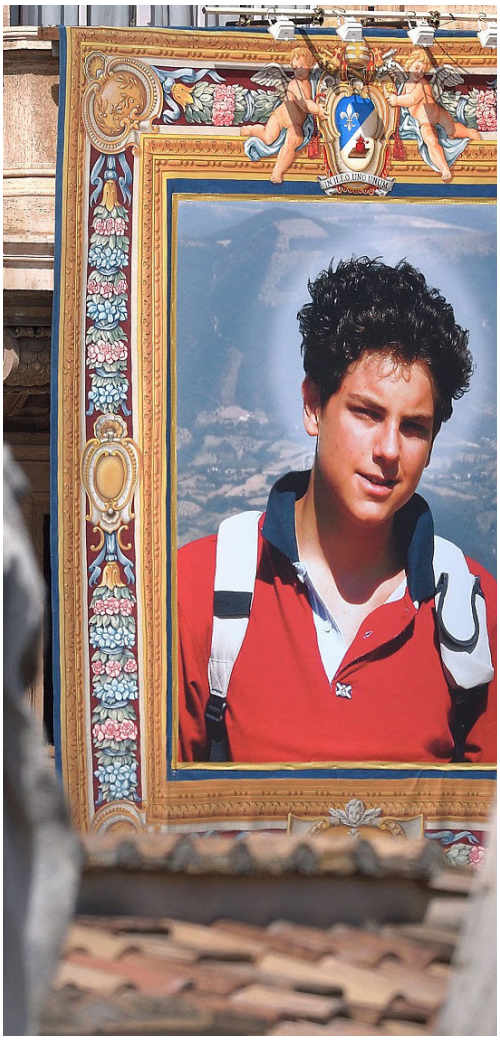

Po svijetu me vodila Božja providnost

razgovarala: Božica Lončar, OFS

Na groblju Oborine, u rodnoj Paoči, 24. kolovoza fra Šimun Šito Ćorić proslavio je svoju zlatnu misu. Ovog svećenika franjevca većina poznaje kao svjetskog evangelizatora s gitarom koji je kako je i sam rekao: „Ljudi, meni se ne pjeva što mi se pjeva, nego što vam imam nešto reći.“ Kantautor, književnik, teolog, psiholog, dramaturg su neke odrednice fra Šite, a za sebe voli istaknuti da pored svih uloga najviše voli onu svećenika franjevca.

Dragi fra Šito, Vi ste većinu svojega svećeničkog zvanja proveli u misijama. Nama običnom puku skoro je potpuno nepoznat način rada naših misionara u zemljama zapadne Europe. Kako ste se odvažili na taj put i što biste rekli koja je bit misionarskog poziva?

Najprije, kad ste mi ponudili intervju za Franjinim stopama, prisjetio sam se da je moj djed Šimun, vrli austrougarski časnik, bio trećar i nije skidao s vrata franjevački škapular. Otad su u našoj obitelji trećarice i trećari uobičajena stvar. Naša majka Stoja, i sama trećarica, vjerovala je da je odatle došao Božji blagoslov da su se tri naše generacije vratile kući žive iz rata: djed iz Prvog, naš otac Andrija iz Drugog, Valentin iz Domovinskog rata. Na Vaše pitanje ne mogu drukčije odgovoriti, nego da je mene kao misionara po svijetu cijeli život vodila Božja providnost.

Kakvo je vaše iskustvo s iseljeništvom, već ste godinama prisutni među Hrvatima katolicima i vjerojatno ste već susreli druge i treće generacije?

Preširoka je to tema i nemoguće je to u jednom odgovoru izreći. Moja iskustva kroz pola stoljeća s našim ljudima izvan domovine neizostavno se zrcale u brojnim mojim knjigama i glazbenim uradcima, nosim ih sa sobom kao puž svoju kućicu. Njihova duševna opterećenja najopširnije sam opisao u svojoj studiji „Tjeskobe hrvatskih migranata“. Reći ću makar ovo: Bolje je za čovjekovo psihičko zdravlje i zadovoljstvo živjeti bez obilja materijalnih sredstava u svom domovinskom okruženju, nego u obilju u tuđem svijetu.

Jeste li se sretali s našim političkim emigrantima i što bi se o njima moglo reći?

Čudo je da ste me to upitali, jer upravo radim jednu studiju pod naslovom „Ti revolucionari - Pripovijesti o hrvatskim političkim emigrantima“. Posvećujući se temeljitijem proučavanju stanja i razvoja hrvatskog naroda kroz 20. st., brzo sam zamijetio da je rađanje hrvatske političke emigracije ozbiljnije započelo s velikim Stjepanom Radićem za vrijeme Kraljevine SHS. Ta bio je proganjan u domovini i izvan nje, stalno idući iz zatvora u zatvor. Nakon što su ga, svirepo i naručeno od ondašnjih vlasti, ubili u beogradskom parlamentu 1928., Ante Pavelić, koji je dotad bio zastupnik u Narodnoj skupštini Kraljevine SHS u Beogradu, vidio je da se tu ne može ništa učiniti demokratskim putem, nego da se samo revolucionarnim načinom može riješiti srpskog nasilja. Otišao je u emigraciju i to je bio stvarni početak djelovanja hrvatske političke emigracije. U sljedećim godinama Beograd ga je osudio dva puta na smrt. Sad noseći svaki dan glavu u torbi i ne znajući hoće li sutra biti živ, Pavelić još radikalnije počinje dinamizirati svoje djelovanje. Godina 1945. bit će upamćena po tome što se zapadni svijet riješio nacifašizma i Hitlera, a milijuni europskih naroda stavljeni su pod jaram još većeg zločinca - Staljina i njegove bratije. Slijedila su masovna izbjeglištva, britan-

ska smrtna izručenja jugoslavenskim partizanima, Bleiburg i križni putovi, tisuće Hudih jama i masovnih grobnica, krvavo poraće, stalno državno nasilje, pranje mozga i mnogo takvih zala.

Otkud Vam toliki interes za hrvatske političke emigrante?

Počelo je to s djetinjstvom. U našoj obitelji roditelji nisu ništa krili od nas djece, pa su i o teškoćama pred nama otvoreno razgovarali. Za moga strica Ivana, tatina najmlađeg brata, u prvim godinama poraća nije se znalo krije li se negdje u domovini ili je već u tuđem svijetu. Za rođenu sestru naše majke Stoje, časnu sestru Jelisavu, znalo se da je uspješno sa skupinom časnih sestara Slovenki pred partizanima uspjela iz škole u Ljubljani prebjeći u Austriju. Treći je bio poseban slučaj sina jedinca prve susjede, izbjeglog u Njemačku i stalno traženog od Udbe, čiji se muž nije vratio iz rata, pa je ostala s nevjestom i s gomilom ženske djece. Odrastajući u ozračju ta tri obiteljska egzilska slučaja, onda nije bilo čudo da sam u jednoj od svojih prvih pjesma pjevao:

Nešto se govorka, čujem da ne smiš se vratiti zavik, a opet kažu ljudi da dobar si i pošten čovik…

U zbirci pjesama Afera Palestinac vrlo slikovito i u modernom izričaju i kontekstu opisali ste Isusov život: „Kao povratnike iz emigracije, vlasti su ih još uvijek sumnjičile. Roditelji nisu nikada od njega išćerali čovika kakvog su oni željeli, jer je uvijek nešto poduzimao na svoju ruku i dovodio u pitanje sve postojeće.(…) Bio je vrlo cijenjen od nježnijeg spola. U mentalitetu gdje se zbog presoljene juhe moglo zakonski otpustiti ženu, do bijesa je uznemirio muške duhove tvrdeći javno da muškarac mora poštivati ženu jednako kao sama sebe. Nikad se nije obazirao na moguće i izrečeno rekla – kazala. A bio je viđan po siromašnim i ozloglašenim četvrtima i dijelovima grada. Bio je prijatelj pijanica, otmičara, političkih zatvorenika, beskućnika i posrnulih žena.“ Kako je slijediti i naviještati takvoga Krista? Krista koji oslobađa, ne zarobljava.

Meni je Isus najbolji model ponašanja i u teškim ljudskim mukama. Zapravo, njegova sudbina se prelijeva na naše današnje ljudske i narodne sudbine. Često sam pisao o Kristovom životu, a nišanio na naše narodne i svjetske neprilike. Kad napišem to što ste Vi naveli ili da je morao „iz političkih razloga bježati preko granice“ ili da je osuđen zbog „djelovanja protiv cara i naroda“, onda ljudi brzo prepoznaju Isusovu solidarnost u njihovim nevoljama.

Ovdje u Hercegovini svi Vas poznaju kao jednog svećenika glazbenika koji je s gitarom obišao cijeli svijet. Niste samo pjevač, već i psiholog, kantautor, romanopisac, dramaturg, pripovjedač. Kako nastaju vaša djela, gdje pronalazite inspiraciju?

Mislim da su tu isprepleteni genetika i obiteljski odgoj, sudbine ljudi koje srećem te nastojanje da pristupam životu po Isusovu primjeru, ali i po mnogo primjera sv. Franje i drugih značajnih ličnosti iz ljudske povijesti.

Naravno, u svemu tome uvijek je temelj ono što je Bog meni kao sposobnost darovao.

Koji je najnoviji Vaš glazbeni projekt i je li u pripremi neki novi?

Što se glazbe tiče, sad je najaktualniji i sretan sam da je nedavno „Hrvatsko kazalište u Švicarskoj“ u koprodukciji s RTV Herceg Bosne postavilo na scenu i na YouTube mjuzikl „Slavna i tragična stoljeća – 14 stoljeća kršćanstva i 1100 godina Kraljevstva Hrvata“. Sada u rujnu 2025. objavljena je titlovanjem engleska verzija mog glazbenog filma „Dobri čovjek s La Verne / St. Francis – The good man of the La Verne“.

A pisana djela?

Čeka na tisak sljedeće godine jedno djelo s psihološko-teološkog stajališta „Rogata gospođa Laž i njena rodbina“. Laž je najzloćudnija ljudska mana na svim razinama u svijetu. Od osobnih do državnih odnosa najviše je „u upotrebi“, posebice s pozicije moći i vlasti, pa i od kršćana. Toliko se svijet navikao na nju, pa i vjerski službenici, da je uopće ozbiljno ne problematizira. Nije čudo da Biblija počinje i završava iznoseći to zlo, Isus je nazvao lažove „sinovima vraga“.

U današnje vrijeme psihologija je disciplina koja je, napokon, ispala iz prašnjavih polica starih knjižnica. Kako zajedno idu psihologija i kršćanstvo? Negdje je netko rekao da je Isus bio jako dobar psiholog. Kako biste to protumačili u svjetlu evanđelja?

Nisam jedini koji je i iz pozicije struke u to čvrsto uvjeren: Isus je vrhunski i jednostavan i nenadmašiv tko ga hoće poslušati! Kad bi ljudi prakticirali u svom življenju Isusove poruke i držali se njegovih terapija, koliko bi više zdravlja, a manje tjeskobe i općenito psihičkih bolesti bilo na ovom planetu! Svakome bi biću bilo ljepše i bolje, a imali bi veliku snagu nositi se sa životnim teškoćama. Da ne spominjem da ne bi zagorčavao život čovjek čovjeku, ni udarao narod na narod niti bi bilo gladi na ovoj zemlji. Inače, danas u psihologiji nije pitanje religioznost Da ili Ne, nego kakva religioznost. Ta ima je one običajne od koje „nema kruha“, pa i bolesne!

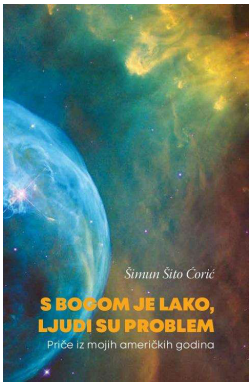

Za kraj ulomak iz vaše nove pjesme:

Zadovoljan onim što imaš, budi radost sebi i drugom. Zahvalan za dobra što primaš, ne gledaj nikog mrko i s tugom. U svakom najprije dobrotu cijeni, a onda sposobnost gledaj i slavi. Ne daj da se ponos tvoj pjeni i budi drag i ponizan k'o cvijet u travi. Isuse blaga i ponizna srca, daj nam dobro i dobrim biti. Dok u nama srce kuca, u radosti svoje gnijezdo viti.

Slušajući pjesmu, kao da s obronaka La Verne i Asiza ponovno puše onaj duh produktivnog siromaštva kao prije 800 godina. Iako je pjesma prepuna poruka, što biste nam poručili za kraj?

Pozdravljam od srca sve čitateljice i čitatelje Franjinih stopa s najljepšim željama, s Božjim blagoslovom i moleći za sve zagovor svetih Franje i Klare, uz poruku ove svoje najnovije video-pjesme Čudna priča koju možete poslušati na mom Youtube kanalu.

Ovo je čudna priča i ona konca nema.
Ovo je čudna priča o bratu i sestrama dvjema.

On se zvaše Lazar, a one Marija i Marta,
siromasi u kolibi s mačkom, i kerom pored vrata.

Tamo na kraju sela s malo zemlje i par
ovaca, on je stajao uz njih, a one još bez prosca.

Živjeli tako su sami bez igdje ikoga svoga,
jer njihove sve je davno smrtna odnijela kuga.

Isus je često k njima stizao k'o prijatelj pravi, bio je uz njih u muci, tuzi, veselju i slavi.

Znao je s njima slušat kad polja zasiplju
kiše, a ne zna se od njih troje koga je volio više.

Jednom pade mrklina i oluja se sprema,
tad javiše da Lazar je umro, da ga više nema.

Skameni se Isus umah, ne zaspa one noći,
daleko bješe, na pokop prijatelju ne stiže doći.

Kad je stigao tamo, u naručje Marta mu
pade, brat moj ne bi umro da ti si bio ondje.

On je privi k sebi i šapnu plačući s njome:

Ni smrt mu ne može ništa, 'ko vjeruje meni i u me.
Kada pođe grobu gdje mrtvac pet dana
bješe, triput ga zovnu glasno i Lazar se iz grobnice diže.

A ljudi se pitahu redom zureći u njih oba:
Tko je on što mrtve uskrsava iz groba?

Tako teče priča što svoga kraja nema,
kao ni život što se smrću samo mijenja.

Ovo je čudna priča, ali nije noćna mora,
povod joj bješe čovjek što dvaput umrijeti mora.

Zagovorna molitva za braću i sestre

Ana Marić, OFS

„Molim vas pomolite se na moju nakanu.“ „Preporučujem se u vaše molitve.“ „Sjetite me se u molitvi.“ Ove ili slične riječi vjerojatno smo svi čuli uživo ili pročitali u porukama unutar naših bratstava. To su molbe naše braće i sestara koje ne bismo trebali olako shvatiti. Naše nas Generalne konstitucije (čl. 30, st. 2.) poučavaju da osjećaj suodgovornosti članova zahtijeva osobnu nazočnost, svjedočenje, molitvu, djelatnu suradnju prema mogućnostima pojedinaca kao i eventualne obveze u animiranju bratstva. Dakle, molitva je jedan od temeljnih stupova našeg poziva, suživota i suodgovornosti u bratstvu. Ovdje želim promišljati o jednoj vrsti molitve koja se naziva zagovorna molitva, te o njezinoj važnosti u životu bratstva.

Zagovorna molitva u Katekizmu Katoličke Crkve

Katekizam Katoličke Crkve zagovornu molitvu opisuje kao prosidbenu molbu koja nas izbliza usklađuje s Kristovom molitvom (usp. KKC, 2634). Zagovarati, iskati nešto u prilog drugoga, poslije Abrahama, vlastito je srcu koje je u suglasju s Božjim milosrđem. U vremenu Crkve, kršćansko zagovaranje sudjeluje u Kristovu: to je izražaj općinstva svetih (KKC, 2635). Katekizam ističe da kršćansko zagovaranje ne poznaje granica i potrebno je zagovarati za sve ljude, za sve koji su na vlasti, za progonitelje i za spasenje onih koji odbacuju evanđelje (usp. KKC, 2636).

Sv. Franjo i zagovorna molitva

Prisjetimo se dva događaja iz života sv. Franje koji govore o zagovornoj molitvi. U Asiškom zborniku ili Peruđinskoj legendi pripovijeda se kako je sv. Franjo, putujući jednim krajem, sreo opata koji mu je iskazivao veliku ljubav. Opat je s njim razgovarao o spasu svoje duše i kad su se rastajali zamolio je sv. Franju da se za njegovu dušu moli Gospodinu. Sv. Franjo mu je na to rekao: Rado ću to učiniti. Kad bi netko zaželio da za nj moli, sv. Franjo je običavao što je prije mogao izvršiti obećanje da ne bi možda poslije zaboravio. Tako je, čim se opat malo udaljio, rekao svome pratiocu: Brate, malo se zaustavimo jer se želim pomoliti za ovoga opata kao što sam mu obećao. Odmah se pomolio, a opat je ubrzo osjetio ganuće i tako spoznao da se sv. Franjo za nj molio (usp. AsZb, 76). Ovdje vidimo revnost našega oca Franje u zagovornoj molitvi za druge. Jednom drugom prilikom, kako nam se pripovijeda u Cvjetićima sv. Franje (usp. Cvjet, 16), sv. Franjo je i sam zatražio zagovornu molitvu za sebe. Svima nam je poznato da je u trenutku kad je bio u neizvjesnosti treba li se posvetiti samo molitvi ili će i propovijedati, preko brata Masea zamolio sestru Klaru i njezine duhovne sestre te brata Silvestra da se na tu nakanu pomole Bogu kako bi spoznao što je Božja volja za njega. Kad je sv. Franjo od brata Masea čuo odgovor koji su primili sestra Klara i brat Silvestar i u njemu spoznao Božju volju, spremno je ustao i rekao: Pođimo u ime Božje! Lijepi su ovo primjeri iz života našeg sv. Oca Franje koji nam pokazuju koliko je ozbiljno pristupao zagovornoj molitvi i mogu nam biti poticaj da zagovaramo u molitvi za našu braću i sestre, ali i da ih zamolimo da mole za nas.

Zagovorna molitva u našim bratstvima

Zagovorna molitva za našu braću i sestre predstavlja obvezu, ali iznad svega čin ljubavi i zajedništva. Kako sam u uvodnom dijelu već spomenula, vjerujem da smo svi u našim bratstvima čuli različite molbe naše braće i sestara koji su u potrebi za molitvom. Također vjerujem da ima braće i sestara koji su u potrebi za molitvom, ali im je još uvijek neugodno zamoliti bratstvo da moli za njih. Zasigurno su potrebe za zagovornom molitvom u bratstvima velike i raznolike. Neki su u potrebi za strelovitom molitvom koja im je potrebna za određeni dan ili situaciju u tom danu, a nekima je pak potreban dugotrajniji molitveni zagovor u obliku devetnice, molitve tijekom mjesec dana ili dulje, ovisno o težini poteškoće u kojoj se nalaze. Osobno, već neko vrijeme osjećam želju da se zagovornim molitvama u bratstvu pristupi na sustavniji način kako bi se za braću i sestre molilo ustrajnije i ozbiljnije. Dakako, ne mislim da smo u dosadašnjim molitvama bili neozbiljni, ali ponekad se u različitim molitvenim nakanama koje do nas dopiru pomalo „razletimo“, pa nekad molitva za nekog brata ili sestru bude kratka i površna, a zapravo im je potrebna dublja i dugotrajnija molitva. Možda bi bilo dobro da vijeća mjesnih bratstava s duhovnim asistentima osmisle način kako sustavnije organizirati zagovornu molitvu u bratstvu na njima prihvatljiv način, a sve u skladu s našim Pravilom i Generalnim konstitucijama (usp. GK, čl. 34 i čl. 50, st. 2. d) i Statutom Nacionalnog bratstva OFS-a u BiH (usp. čl. 7). Moglo bi se razmotriti osnivanje molitvene sekcije unutar bratstva, a članovi sekcije bi se, ako je potrebno i moguće, mogli organizirati u manje molitvene skupine. Te skupine bi se posvetile ustrajnijoj molitvi za dodijeljene im nakane braće i sestara. Oni članovi bratstva koji imaju ozbiljnije poteškoće i koji su u potrebi za dugotrajnijom molitvom, mogli bi se obratiti vijeću bratstva, odnosno osobi iz vijeća koju vijeće odredi ili voditelju molitvene sekcije, a potom bi se te molitvene nakane raspoređivale na molitvene skupine na način koji vijeće utvrdi prikladnim. U procesu sustavnijeg organiziranja zagovorne molitve u bratstvu, također bi bilo lijepo uzeti u obzir prijedloge braće i sestara do kojih bi se došlo kroz rad u grupama na susretu bratstva ili anonimnim putem. Vjerujem da bi vijeća zatim mogla, nakon utjecanja Duhu Svetom u molitvi te razboritog promišljanja i po potrebi savjetovanja s vijećem više razine, pronaći za svoje bratstvo prikladan način organiziranja zagovorne molitve. Nadam se i voljela bih da u našim bratstvima zaživi žarka zagovorna molitva kroz koju bismo pomagali jedni drugima, a tako bi ujedno rasla i naša međusobna ljubav i zajedništvo.

Na kraju želim s vama podijeliti poticajne riječi koje je papa Franjo izrekao u svojoj katehezi na općoj audijenciji 7. travnja 2021. god.: Prvi način molitve za drugoga jest taj da se govori Bogu o njemu ili njoj. Ako to činimo često, svaki dan, naše se srce ne zatvara, ostaje otvoreno za braću. Moliti za druge prvi je način na koji im iskazujemo ljubav i potiče nas na konkretnu bliskost. (...) Kad se na nas sruče razne nevolje prvo što trebamo učiniti jest zamoliti braću, posebno svece, da mole za nas.

Magdalena Vukoja, OFS

Otk 4, 8

Hvaljen budi Gospodine moj,
u svakoj, svakoj kapljici kiše,
koja je padala i koja će pasti...

Hvaljen budi
i nek' te svakom, svakom
minutom ljubimo sve više...

Vrijeme nam izmiče
i sve ga je manje
glas u nama bruji,
buka nam teret na srce stavlja,
sve manje tišine,
sve manje blizine,
preblaženi brat Franjo
od nas bi tražio više.

Hvaljen budi Gospodine moj,
u svaki čas,
u svakom treptaju oka,
u svakom pokretu oblaka,
u svakom listu na granama,
u svima našim padovima,
po svima našim manama,
po svima našim patnjama, ranama.

Hvaljen budi po našim radostima,
osmjesima, djeci, obiteljima,
starcima, danima...
Hvaljen budi
u svakom dahu u nama...

XIII. Opomena o strpljivosti i poniznosti

fra Ante Marić, OFM

O strpljenju

Ne može znati sluga Božji koliko je strpljiv i ponizan u sebi dok mu se udovoljava. A kad dođe vrijeme da mu čine protivštine oni koji bi mu morali udovoljavati, koliko tada ima strpljenja i poniznosti, toliko ih ima, i ne više.

U pitanju je strpljenje. Poznajući i malo život sv. našega oca Franje, ustvrdit ćemo da je bio strpljiv. Savršeno strpljiv. Ne znamo gdje se to sv. Franjo u svom životu prenaglio. Sve je gradio strpljivo. U tom je svom strpljenju stalno čekao da mu dragi Bog rekne kad krenuti, kamo krenuti, što i kada učiniti. Znakove je za to dobivao kroz duge razgovore – molitve – sa svojim nebeskim Ocem. A znao je i u svojim omiljenim crkvama – sv. Damjanu, Gospi od Anđela – skrušeno prizvati Božju mudrost i savjet te bi otvarao Evanđelje, strpljivo čekajući koji će mu savjet, nalog poslati Svevišnji.

I od svojih prvih dana u javnosti je strpljivo podnosio sve što mu se događalo. S krvnim ocem, sa svojim sugrađanima, sa svećenicima, sa službenom crkvom, s biskupima. Franjo je bio strpljiv. Strpljiv je bio i sa svojim mišljenjem. Nije ga htio odmah i prvi izreći, stajao je po strani i slušao druge.

Stalno je sv. Franju zanimalo koliko je u biti strpljiv. O tome je razmišljao. Vježbao se u strpljenju. O tome je govorio, pa je strpljivost našla mjesto u njegovim Opomenama. Tako lijepo veli u toj Opomeni, trinaestoj po redu, samo u dvije rečenice, toliko toga o strpljivosti. Kako možeš znati jesi li strpljiv?

Nikako – ako ti svi oko tebe udovoljavaju. Ne može znati sluga Božji koliko je strpljiv i ponizan u sebi dok mu se udovoljava.

Znao je sv. Otac da je zajednica braće kao stvorena da u njoj ispitaš svoju strpljivost. Ako si među braćom istaknut bilo po čemu – uman, učen, svet, pobožan – braća će s tobom ophoditi s velikim poštovanjem. To znači – u svemu će ti udovoljavati. Ti nemaš uopće mogućnost vidjeti jesi li strpljiv. I, ako se u takvoj situaciji umisliš da si strpljiv, nije dobro. Zato je sv. Franjo molio svoju prvu braću da ne ophode s njim sa strahom i poštovanjem. Molio ih je da ga nazivaju svakakvim – i pogrdnim – imenima, da na njega galame, dapače da ga udaraju, da mu spominju njegovog zlog oca Pietra, i da mu ponavljaju da znaju da je on njegov sin, isti i pogan kao i sami njegov otac.

Franjo je upravo u takvom ophođenju uživao. On bratu Leonu objašnjava što bi bilo savršeno veselje. Bilo bi to da ih umorne i promrzle i pokisle brat vratar u Svetoj Mariji Anđeoskoj ne bi prepoznao, te ih ne bi pustio u samostan, i kada bi oni navaljivali, da bi on ljutit izašao i istukao ih kao lutalice, i ostavio na snijegu i hladnoću gladne i promrzle. I kad bi to primili s velikim veseljem, to bi bilo savršeno. Savršeno veselje. A ono očito svoj temelj ima u evanđeoskoj strpljivosti (Cvjetići).

Njegove su kreposti bile utemeljene na poniznosti, pomagala ih je molitva, a čuvao štit strpljivosti. (Vita prima, T. Celanski, 18. poglavlje, br. 48.) Kad se sve protiv tebe okrene, kad nisi povlašten, štićen, kad ti nitko ne povlađuje, veli sv. Franjo, onda ćeš moći izmjeriti koliko si strpljiv. Koliko si u tim nevoljama postojan i strpljiv, toliko strpljivosti imaš, i ni malo više. Ali ni manje.

Braća su nadahnuta svetim Franjom shvatila da je strpljivost temelj njihova života, i najveća krepost. Tako ih opisuje dalje u svom Prvom životopisu Toma Čelanski:

Krepost strpljivosti tako ih je osvojila da su radije tražili da budu ondje gdje će podnositi progonstvo svojih tjelesa nego ondje gdje bi mogli, pošto se sazna za njihovu svetost i budu zbog nje hvaljeni, biti pomagani naklonošću svijeta. Često su trpjeli poruge, bili zlostavljani, ogoljeni, batinani, vezani, zatvarani, a da ih nitko nije štitio. Sve su to tako junački podnosili da se iz njihovih usta ništa drugo nije čulo, nego je samo odzvanjao glas pobožnih pohvala i zahvaljivanja. (Br. 40)

Sva serafska karizma svoj temelj i štit ima u strpljivosti. U ovoj svojoj trinaestoj Opomeni sv. Franjo to je izričito naglasio.

Vjernost i povjerenje

fra Željko Barbarić, OFM

Mi se ljudi volimo uspoređivati s drugim ljudima. Često smo i sami svjesni koliko je ta igra uzaludna, a još više kompliciranа. Ipak, ne odustajemo lako. Pa uvijek tražim među drugima one kojima je puno lakše, bolje ili ljepše u životu nego meni. Ili se tješim pa govorim kako ima puno onih kojima je teže, gore ili ružnije u životu nego meni. Kao da bježim od onoga da se susretnem sa samim sobom pa bježim ili u jednu ili u drugu krajnost.

Druga igra u koju se uhvatimo je ona kad jedni drugima govorimo ovako: „Joj, da mi je samo imati dio tvojih talenata." Ili: „Ah, da je meni tvoja vjera, što bih ja tek napravio." Ili nešto kao: „Ja to nikad ne bih mogao. Ja nisam jak kao ti."

Kakva je moja vjera? Nemam pojma. Nisam još napravio nijedno veliko čudo (barem koliko je meni poznato). Ne privlačim i ne oduševljavam velika mnoštva ljudi (barem koliko je meni to poznato). Nisam u stanju hodati po vodi, levitirati po zraku ili zapovijedati nekakvim stablima ili gorama da se premjeste s jednoga mjesto na drugo. Nažalost, često nisam u stanju ni sam sebi zapovjediti ujutro: „Ustani! Vrijeme ti je!" Nisam u stanju ni srediti vlastite misli, posložiti svoje planove ili organizirati svoje vrijeme onako kako bi to bilo optimalno i najpraktičnije.

No, ako inzistiram: kakva je moja vjera? Budući da sam Hercegovac, možda bi najprimjereniji odgovor bio da je moja vjera tvrdoglava. Ne odustajem lako.

Slušajući Habakukove riječi u kojima se prorok pita (Hab 1,2-3): „Dokle ću, Gospodine, zapomagati, a da ti ne čuješ? Vikati k tebi 'Nasilje!' a da ti ne spasiš? Zašto puštaš da gledam nepravdu, zašto gledaš ugnjetavanje? Pljačka je i nasilje preda mnom. Raspra je, razmirica bjesni!" mogu ih slobodno prepisati, objaviti ili izgovoriti i ja danas i ovdje: u ovom kontekstu u kojem živim. Kao da su jučer napisane! Ponavljam. I potpisujem.

I tražim neke odgovore. Vjera je živi organizam. U izazovima često poklekne, povuče se pa opet izroni. Vjera, barem onakva vjera kakva je meni poznata, nije fiksirana i zabetonirana. Doživljava svoje uspone i padove, svoje svijetle i one manje svijetle trenutke, svoje tamne noći i svoje užasne faze. I nosi teška pitanja sa sobom. Ovakva ili slična koja je postavio prorok Habakuk…

Listam danas po jednom biblijskom komentaru ne bi li mi pomogao zapisati ove riječi koje slijede. Pronašao sam malo tumačenje onoga što nosi sa sobom riječ vjera u starom hebrejskom, a u tom tumačenju ima mjesta i za tvrdoglavost.

Vjera nije samo nešto što bi se odnosilo na propisane molitve i obrede, riječi i pjesme koje treba izvesti u određeno vrijeme. Vjera se duboko veže uz nešto što se zove – vjernost i povjerenje. I to vjernost na duge staze.

Povjerenje na duge staze. Pošto u samom temelju vjere stoji nekakav odnos između dva subjekta, odnos među njima se zasniva na vjernosti i povjerenju. Bog i čovjek. Čovjek i čovjek. Čovjek i pas. I mi dobro znamo što znači kad u našim odnosima postoji vjernost. I još bolje znamo što to znači kad nestane vjernosti… Ili kad nestane povjerenja…

Ostati vjeran traži upornost, kao i tvrdoglavost. Njegovati povjerenje u odnosima traži upornost, kao i tvrdoglavost. A to je sve samo ne lagan put. I mi u odnosu rastemo. Svatko na svoj način, jer nitko od nas ne može živjeti život onoga drugoga. Zato i nije dobro (a ni zdravo) uspoređivati se s drugima. Moja je priča – moja. Moj je život moja pjesma… Moja su pitanja, moja… Moj odnos s Bogom je duboko osoban…

Možda nam malo utjehe mogu donijeti ove riječi koje je zapisao veliki Benedict Groeschel u svojoj odličnoj knjizi Izlazak iz tame: „Povjerenje u Boga ne znači da će sve ispasti upravo onako kako mi želimo i da će sve biti med i mlijeko. Povjerenje u Boga ne znači ni da će on povratiti lažni osjećaj sigurnosti kojeg smo imali ranije. Ono znači da, što god se dogodilo, mi vjerujemo da je Bog s nama i da će, budemo li ga se čvrsto držali, on zlo okrenuti na dobro, pa i ono zlo koje je dopustio da se dogodi.“

Sv. papa Pio X. - Čuvar katoličke tradicije

Lucija Naletilić, OFS

Sv. papa Pio X., pravim imenom Giuseppe Sarto, rođen je u seljačkoj obitelji u Rieseu u pokrajini Treviso 1835. Nakon školovanja u sjemeništu u Padovi zaređen je za svećenika u 23. godini. Najprije je bio zamjenik župnika u Tombolu, zatim župnik u Salzanu, a potom kanonik treviške katedrale, obnašajući službu biskupova tajnika i duhovnog voditelja u dijecezanskom sjemeništu.

U tim godinama bogatog i velikodušnog pastoralnog iskustva, budući papa pokazao je veliku odanost Kristu i Crkvi, te poniznost i jednostavnost i veliku ljubav prema najpotrebitijima i te su ga osobine resile cio njegov život. 1884. imenovan je mantovskim biskupom, a 1893. venecijanskim patrijarhom. Dana 4. kolovoza 1903. izabran je za papu i tu je službu prihvatio s oklijevanjem, jer se nije smatrao doraslim tako visokoj zadaći.

Pio X. bio je poznat po svom čvrstom držanju i osjećaju osobnog siromaštva, što se odražavalo u njegovom članstvu u Trećem redu sv. Franje. Redovito je držao propovijedi s propovjedaonice, što je u to vrijeme bila rijetka praksa. Nakon potresa u Messini 1908. godine, Apostolsku palaču ispunio je izbjeglicama, mnogo prije nego što je talijanska vlada djelovala. Odbacio je sve počasti za svoju obitelj, a njegovi bliski rođaci odlučili su ostati u siromaštvu, živeći blizu Rima. Također je pokrenuo reformu Rimske kurije Apostolskom konstitucijom Sapienti consilio 1908. godine.

Obnoviti sve u Kristu

Poput svojih prethodnika, promicao je tomističku filozofiju kao glavnu filozofsku metodu koja se poučava u katoličkim institucijama. Žestoko se protivio raznim filozofijama 19. stoljeća koje je smatrao nametom sekularnih zabluda nespojivih s katoličkom dogmom. Posebno se protivio modernizmu, kojeg je smatrao spojem svih krivovjerja.

Pontifikat sv. Pija X. ostavio je neizbrisiv trag u povijesti Crkve i bio je u znaku velikog nastojanja oko provođenja reforme, sažetog u geslu Instaurare omnia in Christo, "Obnoviti sve u Kristu" (usp. Ef 1,10). Njegovi su zahvati, naime, obuhvaćali razna crkvena područja. Od samog se početka posvetio preustroju Rimske kurije, zatim je pokrenuo radove na sastavljanju Zakonika kanonskog prava, kojeg je proglasio njegov nasljednik Benedikt XV. Promicao je, nadalje, reviziju odgoja i obrazovanja budućih svećenika, utemeljivši također više pokrajinskih sjemeništa, urešenih dobrim knjižnicama i učenim predavačima.

Drugo važno područje njegova djelovanja bilo je poučavanje Božjeg naroda vjerskim istinama. Još od godina u kojima je bio župnik sastavio je katekizam, a tijekom biskupske službe u Mantovi radio je na sastavljanju jedinstvenog katekizma. Kao pravi pastir shvatio je da je u situaciji koja je vladala u tome razdoblju, također zbog pojave emigracije, bio nužan katekizam na koji će se svaki vjernik moći referirati neovisno o mjestu i životnim okolnostima. Kao papa pripremio je tekst iz kršćanskog nauka za Rimsku biskupiju, koji se proširio zatim po cijeloj Italiji i svijetu. Katekizam zvani "Katekizam Pija X." zbog jednostavnog, jasnog i preciznog jezika i zbog učinkovitog izlaganja bio je za mnoge sigurna vodilja u učenju vjerskih istina.

Vjeran zadaći potvrđivanja braće u vjeri, Pio

X., suočen s nekim strujanjima koja su se javila na teološkom polju krajem 19. i početkom 20.st., odlučno je intervenirao osudivši "modernizam" s ciljem obrane vjernika od pogrešnih shvaćanja i promicanja znanstvenog produbljivanja objave u skladu s crkvenom predajom. 7. svibnja 1909. apostolskim pismom Vinea electa utemeljio je Papinski biblijski institut.

Nad posljednje dane njegova života nadvili su se crni oblaci rata. Apel katolicima iz cijeloga svijeta, kojeg je uputio 2. kolovoza 1914. kako bi izrazio "ljutu bol" tadašnjeg trenutka, bio je vapaj ožalošćenog oca koji vidi kako mu sinovi ustaju jedni protiv drugih. Umro je nedugo zatim, 20. kolovoza i njegov se glas o svetosti počeo odmah širiti u kršćanskom puku.

Nakon njegove smrti, pratio ga je glas pobožnosti i svetosti. Blaženim ga je proglasio Papa Pio XII. 1951., a svetim 1954. godine. Kip koji nosi njegovo ime stoji u Bazilici sv. Petra, a nakon njegove smrti njegov rodni grad preimenovan je u Riese Pio X.

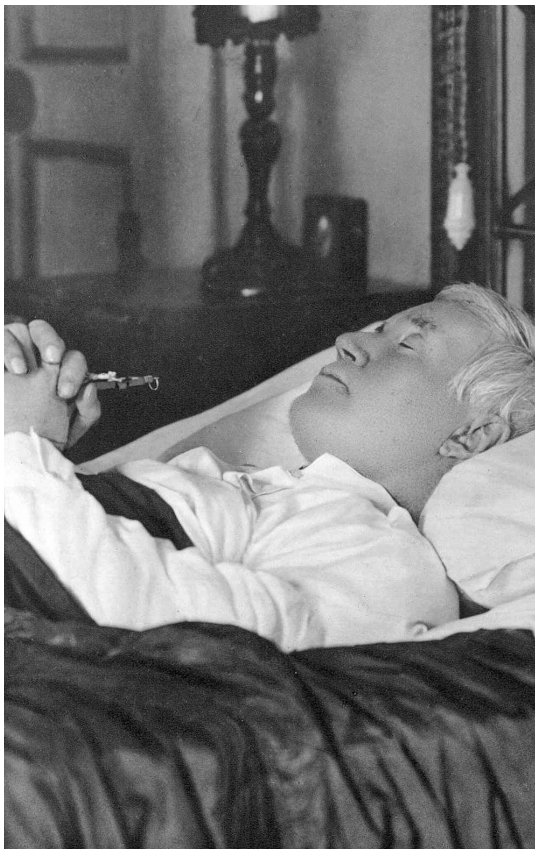

fra Borislav Pandžić

Pravičan čovjek dobra duha

Lucijana Kožul, Vicepostulatura

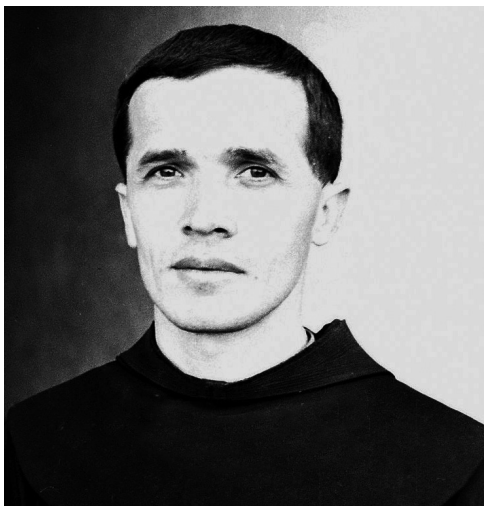

Fra Borislav – krsnim imenom Ljubo – Pandžić rođen je 7. siječnja 1910. u Drinovcima, od oca Jure i majke Janje r. Čulina. Kršten je istog dana u drinovačkoj župnoj crkvi sv. Mihovila Arkanđela.

Pučku školu završio je u svom rodnom mjestu, a gimnaziju je završio kod franjevaca na Širokom Brijegu. Bogoslovni studij pohađao je na Franjevačkoj bogosloviji u Mostaru.

Franjevački habit obukao je na Humcu 29. lipnja 1928., a svečane zavjete položio u Mostaru 1932. Za svećenika je zaređen u Mostaru 11. studenog 1934. Vojsku je služio u Zagrebu od svibnja do studenog 1934. godine. Bio je kateheta na Humcu od 1936., a zatim od 1937. – 1940. tajnik gimnazije na Širokom Brijegu. U Franjevačkoj gimnaziji na Širokom Brijegu 1940. počinje predavati vjeronauk, a od 1941. postaje i prvi odgojitelj sjemeništaraca. Da je fra Borislav smatran kao pravičan, pomirljiva duha, a kao svećenik besprijekoran, svjedočili su

učenici i oni koji su ga poznavali te su ta svjedočanstva objavljena u knjizi Istina o ubijenoj gimnaziji, J. Tomaševića-Koške.

»Bio mi je podmeštar u sjemeništu. Bio je s nama vrlo zauzet, stalno s nama, pratio nas i uživio se u odgojnu službu, te nam je postao vrlo blizak. Osobno sam ga volio, a on je volio fratarluk, te nam je želio pomoći u svim smjerovima. Kao svećenik bio je pobožan i dobar. Rado je s nama bio, i nije izbjegavao društvo, možda i iz odgojničkih razloga. Bio je dorastao toj službi. Nekih posebnih sposobnosti nije imao, poslije je predavao vjeronauk. Bio je čovjek dobra duha i prirode, kao i dobar svećenik.« (F.Vl)

»Zapazio sam ga kao tiha čovjeka, među onima koji su bili bučni. Bio je mršav, te sam mislio da je bolestan. Kad sam došao u novicijat tamo sam ga bolje upoznao, bio je veseljak, a upoznao sam ga kao čovjeka koji hoće korisno ispuniti ovaj život. Bio je neumoran u 'ispravljanju krivih Drina'. Uvijek je htio dokazati zloću grijeha, da bi se čovjek obratio. Htio je dokazati čovjeku što ne valja, te da se toga okani, a još je neumorniji bio da čovjeka upućuje dobrim i pravim putem.« (V. Dg.)

Fra Častimir Majić ga se sjeća kao fratra koji je »u sebi nosio prirođenu dobrotu kojom je osvajao ljude u osobnim susretima.«

Svoj mladi život završio je zajedno s 11 subraće 7. veljače 1945. u samostanu na Širokom Brijegu. Toga dana partizani su zauzeli samostan, kojega nitko i nije branio, a u njemu su bili samo fratri i nekolicina đaka i mještana koji su mislili da im je sigurnije u samostanu uz fratre nego u vlastitim kućama. Partizani su došli izvršiti već unaprijed donesenu odluku kako fratre treba ubiti, jer ih je narod volio i slušao, a bili su kulturni i vjerski nositelji toga doba u Hercegovini. Široki Brijeg je bio posebno na meti zbog poznate klasične Gimnazije. Nakon što su ih popisali, izvodili su jednog po jednog fratra, usmrtili ih pucnjem u zatiljak te zatim bacili u protuzrakoplovno sklonište u blizini samostana, gdje su ih i zapalili. Tako je fra Borislav u 35. godini života stradao od ruke jugokomunista bez ikakve krivnje nego jednostavno – iz mržnje prema vjeri.

Hodočašće putevima Drinskih mučenica

Ana Naletilić, OFS

S našega smo Briga na hodočašće Drinskim mučenicama pošli u subotu, 27. rujna, u 5 ujutro. Kako smo pošli još za mraka, prvo smo se pomalo razbuđivali razgovorom, a nešto prije 6 sati izmolili smo lijepu molitvu - krunicu mira. U Sarajevu su nam se oko 8 sati pridružile s. Zvonimira i s. Bernardina, redovnice Kćeri Božje ljubavi, družbe kojoj su pripadale blaženice, te smo se zaputili prema Palama. Zajedno smo molili na sve nakane koje nosimo u srcu, a sve po zagovoru blaženih mučenica. Zapjevali smo O, mila Majko nebeska i pomolili se za sretan put.

U 8i30 stigli smo na Pale, gdje su sestre živjele i djelovale. Tamo nas je u prelijepoj drvenoj crkvici dočekao župnik Župe sv. Josipa radnika don Fabijan Stanušić, koji nam je govorio o mjestu i župi u prošlosti i danas. Sestre su djelovale pastoralno i karitativno, bez obzira na vjeru i narod. U ovoj crkvi, koja je preživjela tri rata, molile su i slušale sv. mise. Sagradili su je radnici drvne industrije iz vremena Austro-Ugarske. Desno od oltara nalazi se lijepi drveni reljef Drinskih mučenica, izrađen od jasena s Drine. S don Fabijanom smo izmolili molitvu Drinskim mučenicama. Neki su se još zadržali u crkvi i nasamo se pomolili blaženicama, a ostali su ispred crkve zadržali u razgovoru sa s. Bernardinom i nakon fotografiranja nastavili smo put.

Molili smo litanije Drinskih mučenica i zapjevali njima posvećenu pjesmu. (Pjevanje je cijelim putem predvodila s. Zvonimira, koja je već 19 puta pratila skupine hodočasnika Putevima Drinskih mučenica.) Zatim je s. Bernardina pročitala opis mučnog četverodnevnog puta sestara u Goražde.

Molili smo Put križa prema mučeničkom putu sestara, na sve nakane koje smo u srcu ponijeli. Dirljiva je pojedinost da se u ciboriju, pronađenom u spaljenoj crkvi na Palama, pronašlo pet izgorenih hostija. Ciborij s tim hostijama i danas se čuva u Zagrebu.

Stigavši u Goražde, posjetili smo zgradu nekadašnje vojarne, s čijeg su prozora drugog kata sestre skočile da sačuvaju svoju žensku čast i redovničke zavjete. Tu smo se pomolili. Zatim smo zapalili svijeće pa se pomolili kod spomen-obilježja te bacili pet ruža u Drinu, u spomen na pet blaženica.

Odatle smo pošli na misu u nedavno posvećenu crkvicu Drinskih mučenica, gdje je sv. misu predslavio tamošnji župnik don Josip Tadić. U propovijedi se don Josip osvrnuo na život katolika u Goraždu i govorio o izgradnji lijepe nove crkve posvećene blaženicama, ukrašene dojmljivom oltarnom slikom Drinskih mučenica, slikara Ante Mamuše, koji je naslikao i sv. Josipa te Posljednju večeru (koja se zasad čuva u jednoj prostoriji ispod crkve). Poslije mise zapjevali smo Preko gora, širom polja. Imali smo priliku upoznati i porazgovarati s gđom Jelenom Perić, kumom novoposvećene crkve Drinskih mučenica. Uslijedio je ručak kod naših dobrih domaćina, župljana Goražda i ugodno druženje uz čašicu razgovora. Na povratku smo, budući da se pripravljamo za svetkovinu našeg serafskog oca Franje, izmolili njegovu devetnicu. Potom smo se ponovno zaputili prema Sarajevu, gdje smo trebali posjetiti crkvu Kraljice Svete Krunice na Banjskom brijegu, u kojoj su Drinske mučenice pred prelijepim glavnim oltarom dale svoje vječne zavjete.

Putem do glavnog grada sestre Višnja Spajić, Ljiljana Kopilaš i Matea Soldo (koja nam je otpjevala Primi mila Majko) su nam iznijele svoja svjedočanstva o ovom hodočašću. Svoje su dojmove i poticajne riječi uputile i s. Bernardina - koja nas je sve pozvala na radosno služenje u svakodnevici - i s. Zvonimira, koja je pohvalila pobožno i jednostavno okruženje našeg hodočašća. Oko 15 sati izmolili smo krunicu i zazive Božjeg Milosrđa.

Uskoro smo ponovno bili u Sarajevu, gdje smo se s Bentbaše zaputili prema crkvi Kraljice Svete Krunice. Žurnim smo korakom preko živopisnih ulica glavnoga grada i legendarne Baščaršije stigli do prekrasne katedrale Presvetog Srca Isusova, mjesto gdje je započeo i odakle se raširio apostolat štovanja Presvetog Srca Isusova na hrvatskim prostorima. Odatle smo se ulicom simpatičnog imena Pehlivanuša popeli na Banjski brijeg, gdje se u četvrti austrougarskog štiha smjestila crkva Kraljice Svete Krunice. U njoj nam je s. Bernardina govorila o poveznicama između ove vrlo važne i lijepe crkve i blaženica. Pomolili smo se pred lijepo ukrašenim molitvenim kutkom posvećenim mučenicama, gdje je pohranjena i njihova jedina relikvija - ostaci papira s njihovim vječnim redovničkim zavjetima.

Nešto prije 17 sati pošli smo put Hercegovine. Simpatičan se trenutak dogodio kad smo iz busa ugledali mons. Tomu Vukšića, nadbiskupa vrhbosanskog, kako se pod kišobranom zaputio možda upravo na svetu misu u katedralu.

Putem kući izmolili smo molitve sv. Brigite, promišljajući o Isusovoj Muci. Svoj doživljaj hodočašća iznio je brat Karlo Vukoja, a iznošenju dojmova priključile su se i sestre Ivanka Ćavar, Monika Naletilić i Ivanka Mandić. U naš Široki Brijeg vratili smo se puni izvanrednih dojmova, već razmišljajući o sljedećem hodočasničkom odredištu.

Proslava sv. Ljudevita i duhovna obnova u Mostaru

Dragana Lovrić, OFS

Sveti Ljudevit je i ove godine okupio mnoštvo braće i sestara, trećara iz cijele Hercegovine, na još jednoj duhovnoj obnovi u franjevačkom samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru. Na početku nas je pozdravila područna ministra Marijana Barbarić, ministar OFS-a Mostar Mario Stojanovski, a s našim područnim duhovnim asistentom fra Josipom Vlašićem zapjevali smo Rijeke žive vode potecite. Bio je to dobar uvod u nagovor koji nam je pripremio fra Ante Vučković. Njegove jednostavne riječi prožete primjerima i poticajima bile su kao živa voda našim žednim srcima. Teško je njegove riječi sažeti u nekoliko rečenica. U uvodnom dijelu naglasio je kako smo svi bića ispreplетena odnosima, a odnosi su stvar duha i njih je vrlo važno njegovati. Odnosi nas čuvaju od osamljenosti i oni su mjesto upoznavanja drugoga. Prije svega važan je odnos s Bogom, otvorenost Gospodinu, a onda i prema bližnjemu. Fra Ante nam je naglasio nekoliko stvari u odnosima. Za odnos treba naći vrijeme, za njega je potrebna istina, treba biti u slobodi, osoba treba biti spremna na oprost, a prije svega odnos zahtjeva pozornost. Danas je pozornost ugrožena, ljudi su željni pozornosti, razgovora. Digitalni sadržaji ugrožavaju sposobnost gledanja svijeta, a tako i sposobnost kontemplacije, razmatranja Božje riječi. Sve želimo odmah bez promatranja, nestaje sposobnost i spremnost na post, nemamo vremena za drugoga, klanjamo se božici zdravlja, duh je prepun sadržaja iz digitalnog svijeta, a Boga tu nema. Bog se tu povlači, On nam daje slobodu. Digitalizacija želi zamijeniti Boga, doći na prvo mjesto u našem životu i polako to i čini. A Gospodin - On nas čeka u svojoj riječi, u malom komadiću kruha, čeka našu pozornost, ne želi nas učiniti robovima kao što to tehnologija čini, On nas želi osloboditi. Potaknuti smo se zapitati gdje to ide naša pozornost; Na što smo usmjereni? Kako su u tijeku promjene u provinciji, svetu misu je predslavio biskup Petar Palić uvodeći u službu novog župnika fra Marija Knezovića. Lijepo je bilo prisustvovati ovom činu. Fra Ante je propovijedao i na misi potičući nas ponovno da razmislimo o našim talentima i darovima naglašavajući da smo pozvani djelovati u svijetu koji ne želi Boga. Bog će nas na kraju pitati što smo učinili s povjerenim nam talentima. Pozvani smo razmišljati o postupcima i mudrostima naših predaka kako bi i mi u mudrosti tražili rješenja za naše nedoumice ili pak sukobe u bratstvu. Na kraju nam je fra Ante na srce stavio zahvalnost Bogu i u toj zahvalnosti da poput svetog Ljudevita idemo u svijet i činimo dobro. Nakon bogate duhovne, mostarska braća i sestre su nam pripremili i bogatu tjelesnu okrepu. Uz pjesmu i bratsko-sestrinske razgovore i pozdrave završili smo ovo naše druženje. Neka bude Gospodinu na slavu.

Seminar za povjerenike za Framu i predstavnike Frame u vijeću OFS-a

Ana Majić, Frama

Seminar je održan u subotu, 13. rujna, u prostorijama Župe sv. Stjepana Prvomučenika u Gorici. Geslo susreta bilo je: „Po imenu ja te pozvah, imenovah te premda me znao nisi“ (Iz 45, 4). Program je započeo u jutarnjim satima prijavama i igrom upoznavanja koja je pomogla framašima i trećarima da se zbliže. Nakon toga uslijedila je sveta misa koju je predvodio fra Josip Vlašić. Poslije mise uslijedilo je zajedničko fotografiranje, a potom i nastavak programa. Fra Antonio Primorac održao je predavanje na temu čitanja iz 43. poglavlja Knjige proroka Izaije, u kojem je posebno istaknuo važnost ustrajnosti u životu. Nakon predavanja održan je kviz. Podijelili smo se u četiri skupine i natjecali jedni protiv drugih. Pitanja su bila iz Statuta Frame i OFS-a. Kviz je bio istovremeno zabavan i poučan te nas je podsjetio na neke važne informacije koje smo možda zaboravili. Potom je uslijedila pauza za ručak, nakon koje smo program nastavili radom po grupama. Svaka je grupa dobila primjere iz Biblije i života, zajedno sa zadacima i pitanjima za promišljanje. Ova je aktivnost potaknula međusobnu suradnju i pomogla framašima da razmisle o svom pozivu i putu nakon Frame. Zajedno smo izmolili krunicu Božanskog Milosrđa. Nakon odmora uz kavu i kekse, program se nastavio svjedočanstvima trećara Kristijana i Antonije Primorac. Oni su s nama podijelili iskustva iz svoga života i obitelji te govorili o tome koliko ih je razdoblje provedeno u Frami i OFS-u oblikovalo. Njihovo dirljivo svjedočanstvo ohrabrilo nas je da nikada ne odustajemo. Uslijedio je plenum, na kojem su svi mogli iznijeti svoje dojmove i komentare o seminaru. Za kraj smo zajednički izmolili časoslov, a večer nastavili slavljenjem, pjesmom i bratskim druženjem. Ovaj seminar ostat će nam u sjećanju kao nezaboravno iskustvo koje nas je zbližilo i potaknulo na razmišljanje o vlastitom pozivu. Zahvaljujemo dragom Bogu na lijepom danu, fra Josipu Vlašiću, gostima predavačima, našim područnim vijećnicima na organizaciji, kao i svim framašima i trećarima koji su sudjelovali. Nadamo se da će ovakva druženja još više učvrstiti povezanost Frame i OFS-a.

Izborni kapitul Bosanskog bratstva Kraljice Katarine

U Bosanskom područnom bratstvu Franjevačkog svjetovnog reda 27. rujna u Sarajevu je održan Izborni kapitul kojim je predsjedala nacionalna ministra Mirela Barbarić uz prisustvo fra Franje Radmana, područnog duhovnog asistenta. Novi područni ministar je Zlatko Špoljarević iz Tuzle, dominstra je Mirjana Biljaka iz Nove Bile, tajnica Gordana Ljubos iz Busovače, povjerenica za formaciju Ana Delać, Uskoplje, rizničar Anto Stanić, Kreševo i povjerenica za Framu Katarina Debeljak iz Uskoplja.

Po završetku Izbornog kapitula uslijedila je svečana sveta misa kojom je novo Vijeće uvedeno u službu, a misno slavlje predslavio je fra Franjo Radman u koncelebraciji s fra Zvonimirom Batistom.

Prethodnom Vijeću i ministru Marijanu Begiću hvala na služenju, a novima želimo mir i ustrajnost.

Obiteljski vikend na temu Komunikacija u obiteljskoj i bračnoj svakodnevici

Gordana Damjanović, Frama

U organizaciji udruge za podršku obitelji Kairos od 26. do 28. rujna održan je još jedan Obiteljski vikend u Karmelu sv. Ilije. Tema susreta bila je „Komunikacija u obiteljskoj i bračnoj svakodnevici". Gost predavač prof. dr. sc. Danijel Labaš pročelnik je Sveučilišnog odjela za komunikologiju Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu. Već dugi niz godina radi i na projektu „Djeca medija" koji ima za cilj medijski odgojiti prvenstveno djecu i mlade. Prvi dan održano je predavanje na temu važnosti i ulozi komunikacije u svakodnevnom i obiteljskom životu. Nakon toga naučili smo malo više o tipovima komunikacije, komunikacijskim pravilima i aktivnom slušanju. Posebno nam je naglasio jednu od definicija koja kaže: „Komunikacija nije ono što ste rekli, nego ono što je osoba čula." Prof. Labaš pokušao nam je osvijestiti da ne komuniciramo samo riječima nego i svojim držanjem, gestama i bojom glasa. Posebno se osvrnuo na utjecaj novih medija u obiteljskoj komunikaciji, te kako nas tehnologija sve više udaljava jedne od drugih. Sve češće smo u virtualnom svijetu, a sve manje u stvarnom. Citirao je papu Franju koji je rekao da je na internetu puno pozitivnih i odgojno-obrazovnih sadržaja, ali jako je puno i onih negativnih, nemoralnih i neprihvatljivih. Na nama je da odaberemo čime ćemo se služiti. Kao najveće izazove digitalnog svijeta izdvojio je ovisnost o internetu, digitalnu demenciju i otuđivanje. Istaknuo je da je 62% roditelja zabrinuto zbog dostupnosti neprimjerenog online sadržaja djeci. Upoznao nas je sa pojmovima kao što su sexting, sextortion, cyberbulling, grooming, happy slapping... Raznim izazovima koji se šire društvenim mrežama, a mogu imati i smrtne posljedice. Sve su to pojave koje pogađaju sve više mladih, a s kojima roditelji često nisu ni upoznati. Profesor nam je dao i plan za digitalnu detoksikaciju. Rekao je da se ne damo paralizirati osjećajem nemoći koji nas kao roditelje nekada obuzima pred zadaćama koje su pred nama. Naprotiv pozvani smo udružiti snage kako bismo pronašli pravi pristup. Za kraj imali smo jednu radionicu aktivnog slušanja. Dok su roditelji bili na predavanju, djecu su čuvale časne sestre i volonteri.

OFS Posuški Gradac se oprostio od svog duhovnog asistenta

OFS Posuški Gradac

Naš župnik i duhovni asistent fra Petar Drmić odlazi u novu župu. Tim smo povodom u četvrtak 28.8. održali posljednji sastanak s našim duhovnim asistentom, a pridružila nam se i naša Frama. Susret smo započeli molitvom časoslova, a zatim smo zapjevali. Naša ministra Vesna i predsjednica Frame Martina prigodnim su se riječima zahvalile fra Petru na svemu što je činio za nas. U znak zahvalnosti fra Petru smo darovali i mali poklon kao uspomenu na naš OFS i Framu. Fra Petar se također obratio i zahvalio na svemu, rekao da mu je bilo lijepo u našoj župi i da je svaki rastanak tužan, ali poziv svećenika to podrazumijeva - da ideš gdje je potrebno. Druženje smo nastavili uz malu okrepu koju smo pripremili. Našem fra Petru još jednom velika hvala na svemu, želimo mu sve najbolje u novoj župi Izbično, neka ga prati blagoslov našeg zaštitnika svetog Franje.

Hodočašće mjesnog bratstva Kočerin u Jajce

Ana Banožić, OFS

U subotu, 20. rujna 2025., članovi Franjevačkog svjetovnog reda Kočerin pod vodstvom duhovnog asistenta fra Hrvoje Miletića išli su na jednodnevni izlet u kraljevski grad Jajce.

Prvo smo posjetili župnu crkvu Uznesenja BDM i muzej koji je smješten u Franjevačkom samostanu sv. Luke, a izgrađen je krajem 19. st. Zanimljivo je da je za javnost otvoren 1905. godine i da ima veliku zbirku arheoloških, etnoloških, crkvenih i srednjovjekovnih eksponata koje smo imali priliku vidjeti. Svakako je bilo zanimljivo vidjeti sarkofag napravljen u obliku stećka u kojem se čuvaju kosti posljednjeg bosanskog kralja Stjepana Tomaševića. Sarkofag se u ovom samostanu čuva od 1889. Nakon muzeja uputili smo se u Stari grad, tvrđavu i katakombe. Katakombe su u biti podzemna crkva s kraja 14. st., koja je služila kao grobnica vojvodskoj obitelj Vukčić Hrvatinić, spomenik uklesan u stijeni.

S tvrđave, za koju se koristi naziv citadela, kao i kastel, uživali smo u pogledu na ovu prijestolnicu bosanskih kraljeva, a rujansko sunce dalo je još ljepši ugođaj pogledu. Prvu dozu okrjepe nakon uspinjanja na tvrđavu našli smo na predivnim slapovima Plive koja se baš tu ulijeva u Vrbas, a po kojima nam je svima poznat ovaj grad.

Nakon slapova zaputili smo se na predivna Plivska jezera gdje smo imali i ručak. Poslije ručka krenuli smo prema Podmilačju gdje smo imali svetu misu koju je slavio fra Hrvoje. Krenuli smo kući u molitvi, smijehu i pričama o ovom velikom gradu naše Bosne koji i danas svjedoči o slavnoj povijesti na kojoj smo nastali, a koju čuvaju naši bosanski fratri.

Frama Posušje: 30 godina zajedništva kroz franjevačku duhovnost s mladima

Zdravka Pišković, OFS

30 godina zajedništva, rada i djelovanja Frama Posušje obilježila je u nedjelju, 28. rujna bogatim programom koji je okupio mnoge sadašnje i nekadašnje framaše, sadašnje, ali i bivše duhovne asistente. Cijeli dan proslave protekao je u znaku prisjećanja što je to obilježilo Framu Posušje tijekom njezinog osnutka, ali i u 30 godina njezinog iznimno bogatog i sadržajnog djelovanja. Neki bi rekli samo trideset godina, a neki već. No, u svakom slučaju nakon mnogih izlaganja koja su počela u 15 sati u kripti nove crkve u Posušju, rekli bismo da godine su doista samo broj, a da je sve ono što se događalo u tim godinama pravo bogatstvo koje je obilježilo kršćansku stvarnost u Posušju.

Framaša je bilo na tisuće, a duhovnih asistenata ukupno devet: fra Robert Jolić, fra Miljenko Šteko, fra Stipe Kurevija, fra Stipe Marković, fra Mario Knezović, fra Serđo Ćavar, fra Ivan Penavić, fra Jozo Hrkać, fra Robert Pejičić.

Fra Robert Jolić: Frama je najveći projekt franjevaca u zadnjih 100 godina

Sve je započelo 30. rujna 1995. godine kada je održan prvi sastanak Frame Posušje, a na inicijativu tada mladog svećenika u Posušju fra Roberta Jolića. „Pola godine ranije osnovao sam Framu u Tomislavgradu. Onda sam došao u Posušje i krenuo napraviti isto. Mladi su bili oduševljeni, ali i roditelji isto. Nismo imali ništa, nikakvih uvjeta. Još je negdje trajao rat. Kuća u kojoj su časne sestre bila je zauzeta stvarima Caritasa. Pokojni fra Dobroslav i ja smo to očistili, malo uredili, te smo tako dobili prostorije u koje smo mogli primiti framaše“, kazao je fra Robert Jolić prisjećajući se početaka.

Bilo je to vrijeme kada mladi u Posušju nisu imali ništa osim škole. Od izvan nastavnih aktivnosti jedino se moglo u kafić. Frama je u tom smislu bila pravo osvježenje jer je ponudila mladima puno no-

vog prostora za njihove talente. Jedna od novina koje su također donijeli u Posušje bili su prvi tečajevi na računalima koje su tada imali možda tek koji pojedinac ili tvrtka u Posušju, prisjeća se fra Robert. „Ja se usuđujem reći da je Frama najbolji projekt koji smo mi fratri pokrenuli u zadnjih sto godina. Ne zbog brojnosti, mada je i to važno. Ne govorim to ni zbog brojnih duhovnih zvanja koja su stigla iz Frama, jer skoro svi mlađi svećenici su prošli kroz Framu, nego najviše zbog toga što smo stvorili ili pomogli stvoriti kvalitetne ljude i kvalitetne kršćanske obitelji koje onda svoju djecu šalju na Framu jer misle da će to i njima dobro doći – postati i ostati kvalitetni ljudi“, kazao je fra Robert Jolić.

2005. godine na službu duhovnog asistenta dolazi fra Mario Knezović. Vrijeme koje je njemu prethodilo bilo je vrijeme kada se u Frami smanjio broj članova. „Osam godina sam tu boravio i to je bilo vrijeme u kojem slobodno mogu reći da su mladi stekli svoj identitet. Kada smo shvatili tko smo i što smo, u pravom franjevačkom smislu da činimo i radimo, pokrenulo se. Ja sam krenuo s njih 36 i to kroz jedan meditativni susret u kojem smo zajedno molili, šutjeli, čitali Sveto pismo, pričao sam im o Isusu. Razišli su se u tišini, nisam ni znao je li bilo dobro ili nije. No, plodovi su brzo došli. Sutradan na školskim hodnicima mnogi učenici su pitali mogu li doći. Već na idućem susretu bilo nas je oko 113 “, prisjetio se fra Mario.

Brojni framaši su nam posvjedočili svoj put u Frami. Tako su na predavanju u Posušju svoj framaški put posvjedočili s. Anamarija Bakula koja je nakon srednje škole prihvatila svoj poziv za odlazak u redovništvo, zatim prof. Sanja Crnogorac Sitarski, ali i Cvitan Jukić koji je bio predsjednik Frame u školskoj godini 2010./2011. godini. „Nakon 15 godina vidim da su ta framaška iskustva najbolja i najkvalitetnija iskustva kroz život. Hvala dragom Bogu jer je to bio moj put koji mi i danas znači. Mislim da smo svi mi framaši imali priliku u ranom dijelu života razmišljati o duhovnosti i spoznati neke dublje misli i duhovnost. Mi smo je u Frami rano spoznali i tu temelje sagradili i nosili kroz život“, kazao nam je Cvitan Jukić.

Frama Posušje danas

Program proslave 30. obljetnice Frame nastavljen je svetom misom u novoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Posušju gdje je svetu misu proslavio u zajedništvu sa svećenicima provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš. Osvrćući se na evanđelje, fra Jozo je kazao da Bog nema ništa protiv bogatstva, ali ima protiv sebičnosti. „Kao što nije grijeh biti bogat, nego sebičan, tako nije grijeh imati talente, ali je grijeh koristiti ih samo za sebe. Nije grijeh zvati se kršćaninom, ali je grijeh ne biti kršćaninom. Nije grijeh biti pametan, ali je veliki grijeh biti ohol. Nije grijeh govoriti javno i tajno, ali je grijeh tračati. Nije grijeh ljubiti prijatelje, ali je grijeh ne ljubiti ostale. Jednostavno je to evanđelje na koje nas poziva Krist već 2000 godina i sv. Franjo već 800 godina“, kazao je provincijal fra Jozo čestitajući Frami Posušje 30. obljetnicu djelovanja.

Također, u zajedništvu mnoštva vjernika i Frama koje su pristigle iz drugih krajeva Hercegovine, posuški framaši imali su i obred primanja i obećanja. Njih oko 350 ovom prilikom je sudjelovalo u ovom svečanom činu. Upravo ova brojka oko 350 framaša, našu Framu u Posušju čini najvećom Framom trenutno u svijetu. O današnjim prilikama u Frami govorio je predsjednik Frame Mario Bešlić. „Frama je danas no što je bila i prije 30 godina. Puno se danas komentira mlade u smislu da su mladi pasivni u odnosu na nekada. No, nije to baš tako. Broj članova naše Frame u zadnjih nekoliko godina stalno raste i danas nas je oko 330 framaša, ali 110 malih framaša. Organizirani smo u deset sekcija u kojima mladi rado sudjeluju i koje im mogu biti odlične za razvoj i spoznaju njihovih talenata. Putujemo na susrete, seminare, družimo se, radimo, tako da doista ne mogu reći da smo pasivni. Frama je danas isto ono što je bila u početku prije 30 godina. Naravno, vrijeme je donijelo i neke druge teme, stavove i prioritete o kojima mi danas razgovaramo. Mi osim sekcija imamo i brojne projekte koji se odvijaju na mjesečnoj i godišnjoj razini. U svima njima uključeni su naši framaši“, kazao nam je Mario Bešlić.

Nakon dosada spomenutog programa, framaši su izradili veliku milenijsku fotografiju u dvorištu crkve, a onda su se zajedno s vjernicima uputili u gradsku sportsku dvoranu u Posušje na zajedništvo druženja i koncert koji su ovom prilikom održali fra Marin Karačić, ali i nekadašnje framašice Mirna Mišević Bakula, Ivana Jukić i Ivana Bago. Sreća i zajedništvo kakvo samo mladi znaju pokrenuti obilježila je ovaj događaj, ali i svih 30 godina Frame. Posvjedočili su nam to u susretu mnogi.

Hvala svima koji su sudjelovali na ovom događaju: našim framašima aktualnim i nekadašnjim na sudjelovanju u organizaciji i realizaciji programa, našim pjevačima na koncertu, našim sponzorima, predavačima na tribini, svećenicima u našoj župi, posebno fra Robertu Pejičiću, trenutnom duhovnom asistentu Frame Posušje, koji je vodio cijelu organizaciju, te svim vjernicima koji su sudjelovali u bilo kojem trenutku ovog događaja na bilo koji način.

Proslava sv. Franje i doživotni zavjeti u OFS-u u Gradnićima

Ana Zubac, OFS

4. listopada 2025. godine u staroj crkvi sv. Blaža u Gradnićima proslavljen je blagdan sv. Franje Asiškog.

Toga dana posebno je svečano bilo u Franjevačkom svjetovnom redu Gradnići kada su u novicijat primljene sestre: Marija Vučić, Irena Šimica Kvesić i Ljilja Prskalo, a trajne zavjete dale su sestre: Nikolina Pehar, Natalija Pehar, Ankica Prskalo i Marijana Ćorić.

Nakon što je pozdravio prisutne vjernike, a posebno nove članice OFS-a Gradnići, župnik fra Nikola Rosančić je u nadahnutoj propovijedi govorio o svetom Franji i Pjesmi stvorova, čija se 800. obljetnica nastanka obilježava ove godine.

Govoreći o početnim stihovima, fra Nikola je naglasio da i mi, vjernici, uvijek moramo iskazivati slavu, čast i hvalu našem Bogu za sve što nam daje, počevši od topline Sunca, izvorâ pitke vode i čistog zraka jer sve je to njegov dar nama. Govoreći o trećarima, fra Nikola je na kraju istaknuo da oni zapravo predstavljaju blagoslov ponajprije svojoj obitelj, župnoj zajednici i cijeloj Crkvi. Poslije svete mise uslijedilo je čestitanje i fotografiranje za uspomenu, a potom je ugodno druženje nastavljeno uz obilnu trpezu u župnoj konobi.

Kršteni

U mjesnom bratstvu Humac krštena je još jedna beba. Trećoredci Tea i Damir Šiljeg krstili su malenu **Eriku**. Erika je drugo dijete u obitelji Šiljeg, rođena 3. 8. 2025., a 20. 9. 2025. službeno postala član Crkve. Kuma Eriki je Antonia Primorac, a krstio ju je fra Marko Bandić.

Karlo Bandić treće je dijete Marija i Martine Bandić, članova bratstva Ružići. Krstio ga je fra Goran Ćorluka 21. 9. 2025. u crkvi Ivana Krstitelja. Kum je bio Ivan Puljić.

Andrija Glavina je četvrto dijete Josipe i Stipe Glavina, trećara iz OFS-a Široki Brijeg. Krštен je 30. 8. 2025. u crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu. Krstio ga je fra Petar Topić.

Naši pokojni:

Mara Marinčić - Rođena 16. 1. 1944. u Tomislavgradu, od majke Anđe r. Andrić i oca Stanka Čuića. Sa suprugom Jakovom stupa u brak 1966. i nastanjuje se u Mrkodolu te u Tomislavgradu dobiva kći Ružicu. Zatim se skupa sa svojim suprugom seli za Golubince, Stara Pazova, gdje dobiva još jedno dijete, sina Iliju Zorana. 28. 11. 1978. umire joj suprug i ostaje sama s dvoje djece.

Pokojna Mara je prošla formaciju i dala zavjete u bratstvu Bukovica. Budući da je živjela u Tomislavgradu, a bratstvo u Bukovici nažalost prestalo postojati, Mara je bila dio našega bratstva. Opremljena svim sakramentima umire 27. 8. 2025. godine u 82. godini života. Mara je bila ne samo sestra, supruga, majka, baka i prabaka, nego i najbolji prijatelj i oslonac svojoj obitelji te je ostavila neizbrisiv trag u životu svakoga koga je srela. Ostat će zauvijek u srcima svojih najbližih. Neka joj Bog podari pokoj vječni.

Ruža Pandžić - U bratstvo je primljena 13. listopada 1964.godine, a trajne zavjete je dala 19. prosinca 1965. godine.

Blago je u Gospodinu preminula, okrijepljena svetim sakramentima, 17. rujna 2025. godine u 85. godini života. Neka joj sveti Franjo, po zagovoru Blažene Djevice Marije izmoli vječnu nagradu kod Gospodina, u kojega se toliko pouzdavala! Pokoj vječni daruj joj, Gospodine!

Kronika događanja u mjesnim bratstvima Franjevačkog svjetovnog reda Hercegovine

10. kolovoza 2025. – OFS Široki Brijeg: Predmolili smo krunicu i čitali misna čitanja 5. dana devetnice u čast Velikoj Gospi. Sv. misu služio je sisački biskup Vlado Košić, franjevački trećoredac. Poslije mise susreli smo se s biskupom i uručili mu prigodan dar – franjevačku krunicu.

12. kolovoza – OFS Drinovci: Redovita mjesečna skupština našeg bratstva – oproštaj od duhovnog asistenta fra Darija Galića

14. kolovoza – OFS Široki Brijeg: Sudjelovali smo u procesiji s Gospinim kipom i tako odali čast svojoj nebeskoj zaštitnici. Održano je i klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom od 22 h do 5 ujutro (trećari, Frama, župljani).

16. kolovoza – 29. rujna – OFS Mostar: Organizirana korizma na čast sv. Mihaelu arkanđelu za sve članove bratstva koji žele sudjelovati u intenzivnijoj molitvi, postu i askezi. OFS Široki Brijeg: Bratstvu preporučeno sudjelovanje u ovoj korizmi sv. Franje.

18. kolovoza - OFS Tomislavgrad: Predmolili smo krunicu na Radio Marija BiH.

21./22. kolovoza – OFS Široki Brijeg: Živa krunica – Molili smo na mjesečnu nakanu za kolovoz.

22. kolovoza – OFS Široki Brijeg, OFS Tomislavgrad: Post i molitva za mir na poziv pape Lava XIV.

23. kolovoza – OFS Humac i OFS Široki Brijeg: Sudjelovanje na krunici i misi na Memorijalnom centru Groblje mira na Bilima povodom Europskog dana sjećanja na žrtve svih totalitarnih režima čitajući misna čitanja. OFS Tomislavgrad: Na spomenutoj sv. misi molitvu vjernika čitali su naši članovi Iva Kovačević i Jozo Ćavar.

25. kolovoza – Područna duhovna obnova i proslava blagdana sv. Ljudevita u franjevačkom samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru. Tema susreta: „Njegovati odnos" (nagovor fra Ante Vučkovića). Sv. misu je predslavio biskup Petar Palić.

28. kolovoza – OFS Posuški Gradac: Molitveni susret i oproštaj od duhovnog asistenta fra Petra Drmića. OFS Široki Brijeg: Sveta misa za pokojne članove OFS-a.

29. kolovoza – OFS Posušje: Susret početne formacije.

30. kolovoza – OFS Mostar: Naša udruga Kairos organizirala obiteljsko popodne na temu Stres u obitelji. OFS Tomislavgrad: Susret kumova Minero. Naše bratstvo je sudjelovalo na susretu koji je vodio fra Ivica Vrbić, misionar u Boliviji. Napisali smo pismo i poslali ga našem kumčetu Miguel Angelu.

1. rujna – OFS Kočerin: Mjesečna skupština bratstva. Upoznavanje s novim duhovnikom fra Hrvojem Miletićem. Tema susreta: Branitelj - Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh.

3. rujna – OFS Široki Brijeg: Mjesečni susret bratstva (rad po skupinama; mjesni kapitul). Posjetio nas je novi župnik i gvardijan fra Jure Barišić, koji je postao i naš novi duhovni asistent. Posjetila nas je i misionarka na Solomonskim otocima s. Magdalena Marić i svjedočila o djelovanju u misijama. OFS Tomislavgrad: Provincijal fra Jozo Grbeš imenovao je fra Antonija Petrica našim novim duhovnim asistentom.

5. rujna – OFS Drinovci: Animirali smo jednu večer trodnevnice Maloj Gospi – molili krunicu i čitali na sv. misi. OFS Posušje: Mjesečna skupština bratstva. Imali smo sv. misu i klanjanje Presvetom Sakramentu. OFS Posuški Gradac: Trodnevnica Maloj Gospi u Bašića – molitva krunice i misna čitanja. OFS Tomislavgrad: Skupština bratstva, na kojoj smo imali predavanje fra Nikole Jurišića na temu Kako nasljedovati sv. Franju u svakodnevnom životu.

8. rujna – OFS Mostar: Mjesečna skupština bratstva – upoznavanje s novim duhovnim asistentom fra Serđom Ćavarom. OFS Tomislavgrad: Susret novaka. Tema: Sv. Franjo i Blažena Djevica Marija. Susret vodio učitelj formacije Vinko Sliško.

9. rujna – OFS Humac: Mjesečna skupština. Naš prvi susret nakon ljetne stanke započeo je kratkim pozdravom mjesnog ministra Kristijana i duhovnika fra Marka, a zatim smo u molitvi i slavljenju pred Presvetim zahvalili Bogu za brojne plodove u našem bratstvu i molili Ga za sve što nas čeka u ovoj godini.

10. rujna – OFS Široki Brijeg: Sastanak 1. skupine početne formacije. OFS Tomislavgrad: Susret trajne formacije. Susret je animirao fra Antonio Petric na temu trajne formacije: Trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira (Ef 4,3).

11. rujna – OFS Široki Brijeg: Sveta misa za pokojne članove OFS-a.

12. rujna – OFS Posušje: Susret simpatizera. OFS Tomislavgrad: Susret simpatizera. Tema: Ispovijedati katoličku vjeru. Susret vodio Vinko Sliško.

13. rujna – Područni seminar za povjerenike za Framu i predstavnike Frame u vijeću OFS-a: OFS Gradnići: Prisustvovala sestra Adriana. OFS Kočerin: Nazočne su bile povjerenica za Framu Magdalena Vukoja i povjerenica OFS-a u Frami Ivana Galić. OFS Posušje: Sudjelovala povjerenica za Framu Adriana Marić i jedan naš framaš. OFS Posuški Gradac: Sudjelovala je povjerenica za Framu Anabela Grubišić i framašica Ana Širić. OFS Široki Brijeg: Sudjelovala naša povjerenica Dragana Lovrić. OFS Tomislavgrad: Na seminaru sudjelovala sestra Kata Baković.

15. rujna – OFS Mostar: Susret trajne formacije na temu Bit ćete vođeni samo djelovanjem Duha Svetoga. OFS Ružići: Misa, klanjanje i druženje bratstva. OFS Široki Brijeg: Sastanak privremene formacije. OFS Tomislavgrad: Susret novaka. Tema: Sv. Elizabeta Ugarska, zaštitnica OFS-a. Susret vodila Marija Dilber.

16. rujna – OFS Drinovci: Susret simpatizera uz pratnju novog duhovnog asistenta fra Marinka Šakote. Tema susreta: Pravilo OFS-a 8. OFS Humac: Susret formacije započeo je molitvom. Planirano je da će

novaci kroz godinu obrađivati Generalne konstitucije, a simpatizeri život sv. Franje prema knjizi Vječni zaljubljenik. Na svakom susretu parovi će predstaviti dio pročitanog, izdvojivši najvažnije za bratstvo i njih osobno. Prva skupina simpatizera je predstavila temu Franjino djetinjstvo i mladost, a druga skupina temu Obraćenje i duhovni poziv. Novaci su obradili Duhovni i apostolski život i Život u bratstvu. Uslijedilo je upoznavanje novih članova te druženje. OFS Posuški Gradac: Sastanak Vijeća s novim duhovnim asistentom i župnikom fra Tomislavom Jelićem. OFS Široki Brijeg: Sastanak 2. skupine početne formacije.

17. rujna – OFS Humac: Cijela franjevačka obitelj je svetom misom, a kasnije čitanjem Izvještaja i molitvom večernje molitve Časoslova, obilježila svetkovinu Rana svetog Franje. Na misi i molitvi su sudjelovali fratri, časne sestre, trećoredci, framaši i ostali puk. OFS Međugorje: Započeli smo redovne susrete nakon ljetne stanke. Pridružili su nam se naši framaši. Prigodno predavanje povodom Rana sv. Franje održao je fra Antonio Primorac. OFS Široki Brijeg: Blagdan Rana sv. Franje (molitveni susret – klanjanje Križu; razmatranja - fra Jure Barišić, glazbena pratnja - Matea Soldo). OFS Tomislavgrad: Molitveni susreti srijedom: molitva časoslova i na mjesečne nakane.

18./19. rujna – OFS Gradnići: Prvi zajednički sastanak nakon ljetne stanke. OFS Široki Brijeg: Živa krunica – Molili smo na mjesečnu nakanu nac. OFS-a za rujan.

19. rujna – OFS Tomislavgrad: Susret simpatizera. Tema: Rane sv. Franje. Susret je vodio Vinko Sliško.

20. rujna – OFS Kočerin: Jednodnevni izlet u Jajce. Posjet Franjevačkom samostanu sv. Luke, obilazak grada, i sv. misa u Podmilačju.

21. rujna – OFS Široki Brijeg: Uspješno provedena nacionalna humanitarna akcija u suradnji s našom Framom, kojom smo prikupljali dobrovoljne priloge za rad ustanova "Mala škola Vareš" i Stadlerov dječji dom "Egipat" (Sarajevo).

22. rujna – OFS Mostar: Susret simpatizera. OFS Tomislavgrad: Susret novaka. Obrada prva tri članka Pravila. Susret animirao Vinko Sliško. Također smo predvodili krunicu na Radio Marija BiH.

23. rujna – OFS Humac: Otvoreni susret – gost Dalibor Periša. OFS Posušje: Susret početne formacije

24. rujna – OFS Mostar: Susret novaka. OFS Široki Brijeg: Sastanak simpatizera. OFS Tomislavgrad: Molitveni susret srijedom: molitva časoslova i mjesečnih nakana

25. rujna – OFS Gradnići: Započeli smo devetnicu sv. Franji. OFS Međugorje – Naše bratstvo i framaši udružili su se u pripravi za blagdan sv. Franje devetnicom, koju smo molili svaku večer u kapelici klanjanja u 20 h. OFS Mostar: 25. 9. – 3. 10. – Devetnica sv. Franji: članovi bratstva s framašima predmolili franjevačku krunicu prije večernjih sv. misa. OFS Široki Brijeg: Početak devetnice u čast svetome Franji – Nakon molitava devetnice sv. Franji i sv. mise imali smo cjelonoćno klanjanje Presvetom oltarskom Sakramentu.

26. rujna – OFS Drinovci: Animirali smo jednu večer trodnevnice svetom Mihovilu – molili krunicu i čitali na svetoj misi. OFS Mostar: 26. – 28. 9. Naša udruga Kairos organizirala obiteljski vikend na temu

Komunikacija u obiteljskoj i bračnoj svakodnevici. OFS Tomislavgrad: Susret simpatizera. Tema: Franjevačko zvanje. Susret vodio Vinko Sliško.

27. rujna – OFS Široki Brijeg: Dojmljivo i sadržajno prvo hodočašće našeg bratstva "Putevima Drinskih mučenica".

29. rujna – OFS Ružići: Mjesečna skupština bratstva. OFS Tomislavgrad: Susret novaka. 4., 5. i 6. članak Pravila. Susret animirao Vinko Sliško.

30. rujna – OFS Humac: Tema trajne formacije o Duhu Svetomu. OFS Posušje: Susret za simpatizere. Posuški Gradac: Sastanak bratstva – animirao fra Tomislav.

1. listopada – OFS Tomislavgrad: Hodočašće s framašima u Bukovicu u sklopu trodnevnice sv Franji.

3. listopada – OFS Kočerin: Preminuće sv. Oca Franje. Krunica, obred Preminuća i sv. misa. OFS Međugorje: Sudjelovali smo u obredu Preminuća sv. Franje, krunici, sv. misi i procesiji s framašima, našim fratrima i časnim sestrama. OFS Mostar: Obred Preminuća sv. Franje i sv. misa, a potom bratsko druženje članova franjevačkih zajednica i ostalih vjernika. OFS Široki Brijeg: Transitus sv. Franje - sv. misa, procesija sa svijećama, obred Preminuća sv. serafskog oca Franje. OFS Tomislavgrad: Obred Preminuća sv. Franje i druženje s framašima, braćom fratrima i časnim sestrama.

4. listopada – OFS Kočerin: Svetkovina sv. Oca Franje. Nakon misnog slavlja upriličeno bratsko zajedništvo. OFS Međugorje: Proslavili smo svetkovinu sv. Franje euharistijskim slavljem, a potom prigodnim druženjem sa svim članovima franjevačkih redova. OFS Ružići: Zajednička misa s framašima i druženje. OFS Široki Brijeg: Svetkovina sv. Franje. Molitva krunice u 17:30, sv. misa u 18 sati; kratki sastanak bratstva i prigodno druženje.

6. listopada – OFS Mostar: Mjesečna skupština bratstva. OFS Posušje: Susret početne formacije.

10. listopada – OFS Posušje: Mjesečna skupština bratstva.

Zaogrnut slabošću

Krajem lipnja ove godine iz tiska je izišla knjiga Zaogrnut slabošću autora fra Dragana Bolčića. Knjiga je zbirka molitvi, poezije i kratkih duhovnih tekstova. Predstavljanje knjige održalo se na Humcu u Domu sv. Ante 16. srpnja te u Tomislavgradu, u Kulturno-informativnom centru 17. srpnja. Knjiga je posvećena svima koji znaju zašutjeti pred Otajstvom, koji se ne prestaju boriti s njime, koji šepaju pred svetim i koji istinski traže Gospodina.

Nova knjiga fra Gorana Azinovića

Iz tiska je u mjesecu rujnu izišla nova knjiga hercegovačkog franjevca Gorana Azinovića znakovitog naziva Za tebe, prijatelju. Sastavljena od zanimljivih članaka i eseja, knjiga sadrži pregršt tema iz duhovnog i svjetovnog života. Fra Goran na jednostavan i koncizan način progovara o životima svetaca, književnika, političara, papa koji su obilježili ne samo neka davna i zaboravljena vremena, već i početak našeg 21. stoljeća.

Svečani zavjeti

Za vrijeme svečane večernje svete mise 6. rujna 2025. godine na vanjskom oltaru crkve sv. Jakova u Međugorju sedmorica fratara položila su svečane (doživotne) zavjete u Redu manje braće. Svoj doživotni „Evo me“ životu po primjeru sv. Franje izrekli su: fra Alen Barać (Župa Uznesenja BDM – Široki Brijeg), fra Franjo Brbor (Župa sv. Ante Padovanskog – Humac), fra Ivan Lovrić (Župa sv. Ane – Zagreb), fra Filip Miloš (Župa sv. Katarine – Grude), fra Antonio Ramljak (Župa Bezgrešnog začeća BDM – Posušje), fra Marko Vukadin (Župa Uznesenja BDM – Seonica), fra Lucijan Zeljko (Župa Uznesenja BDM – Široki Brijeg). Euharistijsko slavlje i obred svečanog zavjetovanja predvodio je provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš.

Primanje u novicijat i postulaturu

Na dan utemeljenja Družbe, 13. rujna 2025., u samostanskoj kapeli sv. Franje u Bijelom Polju za vrijeme večernje liturgije časova, upriličen je svečani obred primanja u novicijat. Godinu novicijata započela je postulantica Antonela Karačić. Obred uvođenja u redovnički život predvodila je provincijska predstojnica s. Franka Bagarić.

U ovoj prigodi, u postulaturu su primljene i četiri kandidatice: Lorena Golić, Marija Juričić, Jana Soldo i Lucija Biško. U nadolazećoj godini imat će priliku dublje upoznati franjevački način života i duhovnost sv. Franje Asiškoga.

Posveta nove crkve u Posušju

Veliko mnoštvo vjernika svjedočilo je obredu posvećenja nove posuške župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u petak 22. kolovoza na marijanski blagdan Marije Kraljice neba. 29 godina i dva mjeseca prošla su od polaganja kamena temeljca do svečanog obreda posvećenja. Kamen temeljac nove župne crkve u Posušju položen je 22. lipnja 1996. godine. Blagoslovio ga je tadašnji biskup Ratko Perić, u prisustvu župnika fra Marinka Leke te brojnog vjerničkog puka.

Obred posvete tj. svečano misno slavlje predmolio je biskup mostarsko-duvanjski i upravitelj trebinjsko-mrkanjski Petar Palić, uz koncelebraciju provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Joze Grbeša, župnika posuške župe fra Joze Hrkaća, ali i mnoštva drugih svećenika.

Novi postulanti naše Provincije

U samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru 15. rujna 2025. godine provincijal fra Jozo Grbeš predvodio je obred primanja u postulaturu. U nazočnosti odgojitelja fra Josipa Serđe Ćavara i fra Andrije Majića te gvardijana fra Marija Knezovića, u postulaturu Hercegovačke franjevačke provincije primljena su šestorica kandidata: Andrija Tijan – HKM Augsburg; Andrej Mandić – Župa Uznesenja BDM, Široki Brijeg; Ante Musa – Župa sv. Franje Asiškoga, Rasno; Ilijano Garić – HKZ München; Ivan Vranjković – Župa Bezgrešnog Začeća BDM, Posušje i Mihovil Jurilj – Župa Presvetog Srca Isusova, Crnač.

Četiri novakinje položile Prve redovničke zavjete

U samostanu sv. Franje u Bijelom Polju na blagdan Rana sv. Franje, 17. rujna 2025. godine, novakinje s. Barbara Kvesić, s. Vedrana Gavran, s. Sanja Budimir i s. Celeste Antonela Valdez obukle su redovničko odijelo i položile svoje prve redovničke zavjete u Družbi Školskih sestara franjevki Krista Kralja.

Svečano euharistijsko slavlje s obredom zavjetovanja predvodio je fra Jozo Grbeš, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, u koncelebraciji s četrnaest svećenika. Slavlju su, uz sestre Provincije, prisustvovale i sestre drugih provincija, uključujući provincijsku predstojnicu Argentinsko-urugvajske provincije s. Isabel Fernandez te provincijsku predstojnicu Splitske provincije s. Lidiju Bernardicu Matijević, kao i obitelj, rodbina i prijatelji zavjetovanica.

U veljači 2026. javno izlaganje posmrtnih ostataka sv. Franje

Zahvaljujući odobrenju pape Lava XIV. od 22. veljače do 22. ožujka 2026. godine u Asizu će biti izloženi posmrtni ostatci sv. Franje. Ovaj povijesni događaj najavljen je na blagdan sv. Franje, 4. listopada 2025. Ovo će biti prvo duže izlaganje tijela sv. Franje kako bi se njegov život i njegova duhovnost podijelili sa milijunima hodočasnika iz cijeloga svijeta. Povodom 800. obljetnice od svečeve smrti, posmrtni ostatci iz krpite bazilike sv. Franje bit će premješteni u podnožje papinskog oltara u Donjoj bazilici. Objava označava povijesni događaj: prvo prošireno javno izlaganje posmrtnih ostataka sv. Franje tijekom cijelog mjeseca: od 22. veljače do 22. ožujka 2026. Povodom 800. obljetnice njegove smrti, hodočasnici iz cijelog svijeta moći će se okupiti pred tijelom sv. Franje Asiškog, vidljiv svima. „Izvanredan dar, dubok poziv na molitvu i prilika da vidimo kako se Kristovo Evanđelje u potpunosti živi u životu nekoga poput nas“, stoji u izjavi franjevačkog samostana u Asizu Sacro Conventa. „Ovo izlaganje, ukorijenjeno u evanđeoskoj temi sjemena koje umire da bi donijelo plod u ljubavi i bratstvu, poziva nas da razmišljamo o životu sveca, koji nastavlja donositi plodove 800 godina kasnije i još uvijek nadahnjuje čovječanstvo na putu mira, bratstva, služenja siromašnima, radosti i brige za sve stvoreno.“

Preuzeto s Vatican News

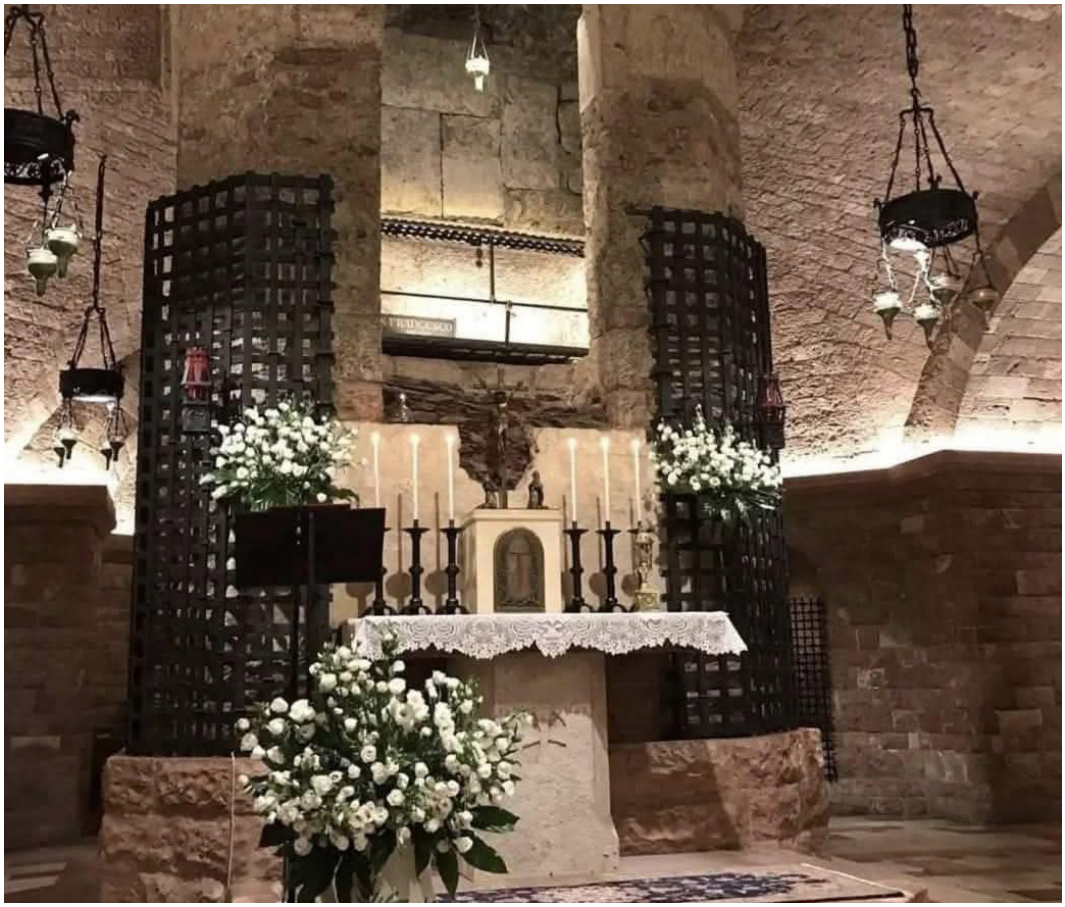

Čestitka Generalnog ministra OFS-a Tibora Kausera povodom blagdana sv. Franje

Ovih godina slavimo Franjevačke jubileje i to je divna prilika za sve nas da se vratimo na izvore, da se prisjetimo velikih djela Božjih.

Ovo je posebno vrijeme da se prisjetimo i razmatramo život svetoga Franje, da se prisjetimo koliko je Krist bio prisutan u njegovu životu, dajući nam primjer da uvijek nastojimo dopustiti Kristu da ispuni naše živote.

Ovo je posebno vrijeme da se prisjetimo početaka franjevačke duhovnosti, kako je Bog pozvao svetoga Franju da živi bratski život, dajući nam primjer da uvijek imamo na umu da nema drugog puta življenja našeg poziva svjetovnih franjevaca osim u ljubavi bratstva.

Ovo je posebno vrijeme da se prisjetimo predanosti svetoga Franje okretanju i služenju najsiromašnijima, pomažući nam tako ponovno otkriti tko su oni kojima se trebamo okrenuti i kojima trebamo služiti.

I konačno, ovo je posebno vrijeme da se prisjetimo da je sve započelo Božjim pozivom, koji je sveti Franjo čuo i slijedio cijeloga svog života, nadahnjujući nas da se prisjetimo kako je Bog pozvao svakoga od nas te da zahvalimo za naš osobni poziv na svjetovni franjevački način života.

Otvorimo svoja srca ovih dana, posebno na blagdan svetoga Franje, i zahvalimo Bogu za bogatstvo našeg poziva. Promislimo ponovno kako trebamo krenuti i pronaći najbolje načine da ispunimo ono što Bog traži od nas: „Idi i popravi moju Crkvu!“ To je uistinu u velikoj mjeri poziv na kontemplaciju i život u molitvi, ali isto tako i na apostolski život – naviještati Evanđelje svojim djelima onima koji nas čekaju. Nemojmo da nas predugo čekaju.

Neka svima nama bude blagoslovljen blagdan!

Ono kad se trgalo i pivalo

Misliš dragi da za tobom venem, kad te vidim onda te spomenem…

Orila se pisma birvaktile dok nas je po dvajestero trgalo jedan vinograd. A iz drugog vinograda vraćali bi pismu. Magare ili konj čekalo bi upregnuto u kola, a momci bi nosili sepete i kove pune grožđa na kola. Drčini jopet drago bilo verat se na kola, pa bi urlikali i manitali vozeć se do kuće, a did upravlja koliman i sve pušća dici. Briga dida što oni urliču, oblizuje se on sritan koliko je grožđa, bit će vina i rakije svu godinu. Kod kuće već čekaju da istovare grožđe, undan prikreni grožđe u kace di je se gazalo nogan, pa u badanj. Božić nije bio ravan trganju grožđa po veselju. Po pivanju i ciki što bi je mladi, a i podikoji stari, pušćali iz umorni grla. A joopet, nije tu bilo ni velika umora. Svi pomalo i dobar. Ko kad je bilo čeljadi na okupu. Kad bi došli do pola silo bi se pod jasen ili orašak, prostro bi se stoljnjak i na njemu u brzdaru svega: uštipaka, sira, špeka, lipog domaćeg kruva, mlaćenice, podikoji i slatki kolač, štrudla ili milibrod. Sve je bilo lipše izist kad svi prijanu đuture. Pa kad bi se najili bacili bi i koju gangu, dozvali bi komšije u drugom vinogradu, pa koju šalu bacili na njiov račun, undan bi oni vratili. A sve to s miron, ko brat bratu. Čuješ pismu s jednog kraja:

U male mi obe noge live, šta ću od nje, ne bilo je žive! – Odma bi se iz drugoga vinograda čulo: Vidi momka, vidi mu kaputa, sve na kredit, rano moja ljuta! I tako bi se špocali i radili, smijali se i vrime brže prošlo. Niko se vele umorijo ne bi.

A dičica bi isto bila vridna, samo kad bi kojem ispa grozd iz ruke, morali bi pokupit sve bobe, a to njima bilo mrsko. Grajali bi stari dok vide bobu ispod trsa. Ko da će im propast godina, tako bi se najogunili. I undan se dernek nastavlja kući. Cure umivaju noge i gazaju u kacam grožđe. Pa kad bi muškadiji dodjalo kako one to ko fol sporo i šeprtljavo, i ko oni su teži i sposobniji za tog pa ulaze i oni u badanj i gnječe grozdove. Stopanjice bi navisile večeru, gozba je bila za sve težake i veselje do kasno. Pivanje i ganga…

Stojin ja prid kućon. Brišen šolje za kavu s krpon u ruci i gledan niz polje. Još ko da stojin s curan iz sela i pivamo prid Matinon kućon. Svi su još za stolon, smije se narod… Počnen pivat:

Moj dragane i jesi i nisi….

-Šta si se zamislila, Boooške moja. Di to si otputovala? – dolazi mi Ruška s leđa, ja se lecnu, al nastavljan pismu:

Oženi se da vidin čiji si! – Aaaa, tamo si ti otišla u svojoj glavi. Čekajdera, jesi to prid Matinon kućon, mi potrgali i pivamo. - A jeesan, jesan. Kako si pogodila? – Pa toju smo uvik pivale kad se oko grožđa radilo. – Evo san vidila Ikanove odoše u vinograd pa san se sitila našega trganja kad smo curovale. – A je i bilo najlipše. Evo nan i Mare i Mande, da der vidin sićaju li se oni trganja u naš vakat. – A kako se ne bi sićale. Najveselije vrime u godini. - Jesmo bile vridnice. Pa nas četeri smo u svakog prilazile. Dok naši završe s rađon mi u drugog priđi i radi. – Ma ja, mi bi se uvik latile rađe. Malo proljudikaj, malo zapivaj, ku ćeš lipše. – A jesmo brte, bile vridne, ja nikako ne znan kako se mi nismo udale unda. – A more bit da smo priviše radile, ahahahaa. – More bit, jakako da more. – A ja se najviše sićan one godine kad je trga naš Venco iz Zagreba i poveo svog prijatelja što je š njin gorikare studira da vidi kako se u nas trga grožđe. – Ja, ja, a mali poveo svog ujaka.– Je, je, a ujo doša tražit cure Ercegovke. Odman je on bacijo oko na Rušku. – Ama, okanite me se i vi i vaš ujo. – Je, je, Ruške, namigiva ti je dok te je vidijo. -Ahahahah, sićan se i ja. I Ruške i ujke. - Ja, ja, samo vi mene zezajte! - A šta je boooona, mogla si bit slavonska gospoja sad. – Ma, biži bona kad se sitin šta je baba vikala o Slavoniji i kako gori narod živi, Sodoma i Gomora, biži! – Baba ti pričala? Pusti babu što se nisi sama uvirila na vlastite oči. – A je li, pa da vi reknete, eno Ruške vratila se, pokupila prnje iz Slavonije i vrcon kući. Ko raspušćenica.

– Ma šta to ti je baba mogla ispričat? – Ma, boona Mande, ne manitaj jesu li sve naše žene vikale, lipa je Slavonija, al drugi običaji, drugi život, toga u nas nije bilo tadan. – Jesu, dobro viče Ruška, kad su ono žene išle za svojon dicon, onon što ji je pra Didak odvejo da ne pomru od gladi. – Ma znaden, ta je li pola sela otišlo, undan ji se pola vratilo, pola ostalo. – Ma je, pričale su i naše matere, bižali su i četeres pete gori, sve misleć u bolje i bilo jin je lipo ko kad je Slavonija lipa, al brte vele grija. U nji je svaka grijota bila ko normalna, i privarit ženu, i proklet, i prokockat, i propit imanje. Toga jadne žene undan nisu vidile u našeme selu. – Ma ja, eto od čega su one bižale prije sto godina, sad je došlo u nas. Pa ja. Ista Sodoma i Gomora ko i gori. – A ti, moja Ruške, nisi se usudila ni vidit. – Ma pisa je ujo meni pisma i poslen, brte bijo je on malo ojavore! Da je valja u svome selu bi naša curu. Oklen ga priko bila svita u mojoj avliji? Ma biži! - Ajde, ne manitaj, činijo se lip čovik. – Ma ti si, Ruške, bila ko ojavore kad si se njemu sakrivala pa ćurnila u badanj. Mi svi mislili da si umrla. – Ma šta ću, šćućurila se sebet njega, dodija mi više. Dok se približijo vidila san da traži mene, a ja lipo hop u badanj, a miris me zapunijo, uša mi u nos, pa u glavu, zamanta mi se i ja cila potoni. – A kad smo je izvukliiii, ku ku le leee, sva zalipnjena, smrdiiii. – E, tribala si taka prid njega, ne bi ti se više javijo. – A skoro i jesan, pronili su me mimo njega, al jopet mi je posla jabuku po našoj Stani kad su za dva dana pošli kući. Mora da san mu se i taka smrdljiva svidila. – Ma undan je Ruška imala drugog u glavi. S jednin je išla glejat vinograd obnoć, on se nešto falijo, neka baraba iz donjega sela, pa da ona vidi kako su njegovi imućni. – Oooo, šuti moja Boške, undan nas je čuvar vinograda natra, oni pudar, zapuca je iz nečega ne znan iščega, pripala san se, nisan znala kako san došla do kuće, trčala na noge, veslala na ruke, šuti, šuti, ko brez duše, dobro san živu glavu izvukla. – A pravo da van reknen bilo je lipo nako se dobacivat i špocat, muškadija nami jednu pismu mi njiman drugu. – Pravo vičeš, Mare. Lipa su to vrimena i lipi naši običaji bili. Ajmo dera jednu zajedno. Kakono bi mi njima pivale?

I počnu Ruška i Mara:

Neću momku otvoriti vrata, koji nema šuškavca i sata! – A dobra van je ta. Ajmoder in Mande odgovorit, čekaj da se sitin neke što su nan je momci pivali. – Evo ja san se sitila, s ovon bi nas baš naljutili:

Mala moja materina trape, što si zbila gaće u čorape!

– Ahahahaaha! - Jujujujuu! - Ajmo polako, vakat je!

I pođosmo svaka svojoj kući, a nešto vesele ko da smo pravo iz starog vinograda.

Vaša Boška

„Blago siromasima duhom, jer njihovo je kraljevstvo nebesko.”

(Matej 5,3)